

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 5. septembra 1940.

Štev. 36 (568)

Danes:

Evropa po 1 letu vojne

S 3 zemljevidi

(Gl. str. 9)

Črnogleda preroke svet mnogo rajši posluša kakor optimiste. Ljudje imajo radi grozo. Če dogodki potrdijo prerokove besede, je mož prav prerokoval. Če se pa drugače obrne, pozabijo ljudje spričo srečnega razpleta na krivega preroka.

Anita
(National Zeitung, Basel)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 245. Telefon št. 33.32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

GENE OGLOSOV

V tekstem delu: enostolpna petinpa vrsta ali nje prostor (višina 2 mm in širina 65 mm) 7 din; v oglaševalnem delu 450 din. V dvojnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povedo še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

ŽALOVANJE V ROMUNIJU

Po dunajski arbitraži pride več ko 1 milijon Romunov pod madžarsko gospodstvo. — Združene države stopajo odkrito na stran Anglije

Romunski kralj Karol

V Ljubljani, 4. avgusta.

Prav za obletnico vojne je svet priča dogodkom, ki bi utegnili razvoju evropskega konflikta obrniti smer: dunajska arbitraža nemškega in italijanskega zunanjega ministra o romunsko-madžarskem sporu je Veliki Romuniji amputirala severno Erdeljsko in ustvarila nevarno vrenje ne samo v prizadetem Erdelju, ampak tudi v vsej ostali Romuniji.

Najnovejši razvoj romunsko-madžarskega spora je še vsem v živem spominu. Po odstopu Besarabije so Madžari in Bolgari takoj povzdignili svoj glas. Spor z Bolgarijo se je na pitiški Sovjetske Rusije precej hitro likvidiral: Romunija je pristala na obnovo stanja, kakršno je vladalo pred balkanskimi vojnami. Mnogo težja je bila stvar z Madžarsko, že zato, ker je med obema sosedama sporno ozemlje mnogo večje, posebno pa zato, ker poteka narodnostna meja vse prej kakor v jasni zemljepisni črti. Tako so se neposredna pogajanja med obema prizadetima sosedama nekajkrat razbila, preden je dunajsko razsodišče izreklo poslednjo, neprizivno besedo.

Dunajski sestanek med zunanjimi ministri Nemčije, Italije, Ogrske in Romunije ni trajal dalje kakor dva dni. V 48 urah se je rešil problem, ki je visel skoraj 22 let in ustvarjal hudo kri v tem delu Evrope. Ali pojde zdaj razvoj tisto pot, ki si jo žele vse prizadete države, t. j. pot miru in normalnega političnega in gospodarskega napredka?

Romunski delegat na dunajski konferenci Valer Pop je takoj po vrnitvi domov izjavil po radiu, da je Romunija morala izbirati med vojno in brezpogojnim pristankom na kompromisni predlog nemškega in italijanskega zunanjega ministra.

Nemčija in Italija sta v utemeljitvi dunajske arbitraže poudarili, da jamčita za nove meje Romunije in da jih bosta branili proti vsakomur, če bo treba, tudi z orožjem.

Nastane vprašanje: zakaj ni pri dunajski arbitraži sodelovala tudi Sovjetska Rusija kot edina velesila, ki neposredno meji ob eno izmed prizadetih držav?

Odgovora sta možna dva: 1. ali Rusija ni dobila vabila na konferenco, 2. ali je pa takšno vabilo dobila, a ga je odklonila.

Zunanja politika Sovjetske Rusije je preveč skrivnostna, da bi se moglo na to vprašanje odgovoriti brez podrobnega analiziranja razmer. Gotovo se zdi le to, da razvoj dogodkov ne gre v tisto smer, ki si je ruska diplomacija ne bi želela. Kakor koli že sodimo o zunanji politiki Sovjetske Rusije, eno je neizpodbitno: revolucionarno nezadovoljstvo ljudstva v drugih državah je voda na mlin kominternske politike. A nezadovoljstvo romunskega prebivalstva v Transilvaniji z dunajsko razsodbo je očitno. Voditelj romunske kmečke stranke Maniu, po rodu transilvanski Romun, eden izmed najuglednejših romunskih politikov in mož evropskega formata

v čistem pomenu te besede, je stopil na čelo erdeljskega odpora in izjavil, da bo nadaljeval boj za neokrnjenost Transilvanije, če bo treba, tudi z orožjem. Iz vseh romunskih mest prihajajo poročila, da ljudstvo demonstira in odklanja dunajsko razsodbo. Ponekod se demonstrantom pridružuje tudi vojaštvo; uprlo se je celo nekaj generalov.

Ali je romunski odpor utemeljen? Narodnostni problem v vsej Srednji Evropi je silno kočljiv in zapleten. Ustvarila so ga stoletja obstoja avstro-ogrske monarhije, Dunajska in peštanska vlada sta imeli življenjski interes, da oba državna naroda, ki sta se naselila čim bolj po vsej državi, seveda v škodo drugih narodov. Tako so v teku stoletij, posebno pa zadnjih desetletij pred prvo svetovno vojno vse narodnostne skupine habsburške monarhije bolj ali manj izgubljale svojo kompaktnost in začele postajati narodnostno mešane dežele.

Kako zapleten je postal posebno madžarsko-romunski narodnostni problem, kaže nazorno naš zemljevid na 9. strani. Takšni problemi bi se v dobi mirnega sožitja narodov lahko zadovoljivo uredili s širokosrčno kulturno, socialno in gospodarsko politiko, a v današnjem veku slepega nacionalnega sovraštva manjka v ta namen potrebne volje in moči. Zato je v danih razmerah vsaj logično, če že ne tudi psihološko najboljša pot za likvidacijo narodnostnih sporov preselitev in izmenjava prebivalstva. Po tej poti je prvi začel hoditi Hitler sam. Pri urejanju madžarsko-romunskega spora so zmagali drugi vidiki.

Romunija je z dunajsko razsodbo izgubila 44.000 km² ozemlja ali skoraj 15% celotnega teritorija, kolikor ga je imela po končani svetovni vojni, in 2.609.007 ljudi (13%). Po romunskih statističnih podatkih bo Madžarska dobila 1.304.903 ali 50% Romunov, 968.054 (37,1%) Madžarov, 72.299 (2,8%) Nemcev, 148.649 (5,7%) Židov in 28.098 (1,1%) Rusinov. Celotno po madžarskih podatkih pride pod ogrsko vladno 1.043.000 Romunov in le za 100.000 več Madžarov (1.150.000). Takisto po peštanskih podatkih ostane pod Romunijo še 583.000 Madžarov in 484.000 Nemcev na 59.000 km² nekdanjega madžarskega ozemlja.

Zapisi smo že, da nastaja v pokrajinah, ki jih morajo Romuni prepustiti Madžarom, čedalje večji odpor. Po bucareških poročilih med prebivalstvom vre in vlada komaj še obvladuje položaj. Povsod se ustanovljajo odbori, ki organizirajo ljudstvo za upor proti madžarski vojski, ki bo zasedla deželo. V obmejnih okoliščinah se iz vse Transilvanije zbirajo prostovoljci, da bodo z orožjem v rokah nastopili proti madžarski zasedbi.

K nedavnemu sporu med Italijo in Grčijo: predsednik grške vlade Metaxas

Madžarski zunanji minister grof Csaky

V Cluju, najvažnejšem mestu severnega Erdelja (nekdanjem Klausenburgu), so imeli posebno velike demonstracije. Moralo je nastopiti vojaštvo, da demonstrante ukroti. Delavstvo je na najprometnejši ulici sklicalo velik shod; vsi govorniki so zahtevali ustanovitev ljudske vlade, ki naj pri priči proglasi priključitev k Sovjetski Rusiji. Govorniki so tudi zahtevali brezpogojen odpor proti skupnemu sovražniku, t. j. po njihovem ne proti madžarskemu delavstvu in kmetstvom ljudstvu, ampak proti bucareški kliki, ki je kapitulirala.

V Cluju so — takisto po bucareških poročilih — prepričani, da Madžari ne bodo mogli zasesti Transilvanije brez resnih incidentov. V več garnizijah se je vojaštvo uprlo in noče brez boja prepustiti dežele Madžarom.

Nemški bucareški poslanik je po nalogu svoje vlade protestiral pri bucareški vladi zaradi protinemških demonstracij.

Po romunskih poročilih so se na Dunaju tudi dogovorili, da bo 15. septembra, t. j. dva dni po madžarskem prevzemu Transilvanije, nemško in italijansko vojaštvo zasedlo romunsko-sovjetsko mejo v Bukovini. Romunske čete naj bi se tedaj umaknile na tako imenovano drugo obrambno črto pri Piatru. Na stari madžarsko-romunski meji pri Sigetu v Transilvaniji baje že stoji nemški motorizirani oddelki.

Prav tako po romunskih poročilih se v Bukarešti trdovratno širijo glasovi, da bo nemško vojaštvo zasedlo vso Romunijo, če ne bo hotela izročiti Transilvanije.

Ameriška poročevalska agencija Associated Press trdi, da se ob romunski meji zbirajo ruske čete. Po peštanskih poročilih to drži, sodijo pa, da stvar ni nova, češ da se rusko vojaštvo zbira na romunskih mejah že ves čas po zasedbi Besarabije. Morda je zdaj zbranega nekaj več vojaštva, pravijo v Budimpešti, a le zaradi nedavnih obmejnih incidentov. Madžari ne verjamejo, da bi bilo zbiranje ruskih čet kakor koli v zvezi s položajem, nastalim po dunajski arbitraži.

Po bucareških poročilih je sovjetska vlada želela od nemške vlade pojasniti zastran nemško-italijanskih poročil za nove romunske meje.

O zelo daljnosežnem dogodku poročajo hkrati iz Londona in Washingtona: Velika Britanija je prepustila za 99 let Združenim državam svoje otoke v ameriških vodah, da si USA zgradi na njih lastna pomorska oporišča, za plačilo pa dobi Anglija od Združenih držav 50 rušilcev.

Dogodek, ki je i v moralnem i v materialnem pogledu velikanskega pomena.

Združene države so s tem aranžmanom — naj mimogrede omenimo, da

se je stvar pripravljala že nekaj tednov in torej ni prišla nepričakovano — tako določno kakor še nikdar doslej potrdile, da stojijo v tej vojni odkrito na strani Velike Britanije. To ugotavljajo tudi v Berlinu.

Materialno imata od transakcije korist oba partnerja. Združene države se bodo poslej lahko mnogo temeljiteje oborožile na morju in se pripravile za morebiten vstop v vojno tako v azijskih vodah kakor proti evropskim nasprotnicam Velike Britanije. Se mnogo večjo korist bo imela Anglija: ne samo da ji odslej ne bo treba več slabiti svoje vojne mornarice (britanske ladje, ki so morale doslej križariti v ameriških vodah, se bodo lahko vrstile v Evropo in pomnožile britansko atlantsko in sredozemsko brodogradnjo; vrhu tega se bo britansko vojno brodogradnjo povečalo za upoštevanja vredno število 50 rušilcev.

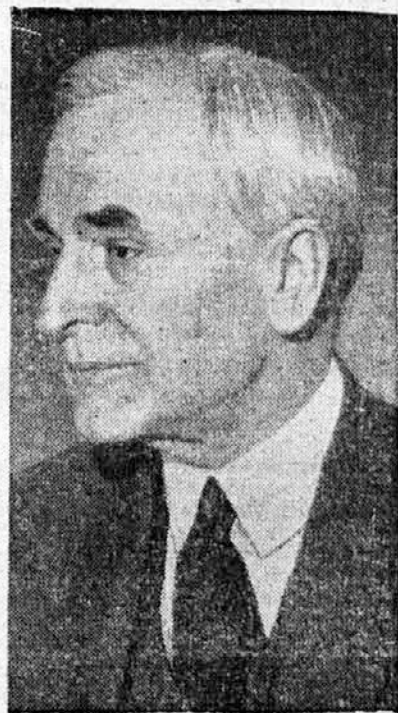
V zvezi s tem dogodkom velja omeniti zelo značilno okoliščino: V pismu, ki ga je britanski washingtonski poslanik lord Lothian izročil ameriškemu zunanjemu ministru Hullu o odstopitvi angleških oporišč v zame-nu za 50 rušilcev, se bere tudi slovesno zagotovilo, da angleška vojna mornarica v zahodni polobli v nobenem primeru ne bo kapitulirala, temveč bo po potrebi odplula v ameriške vode, da bo branila angleško prekmorsko posest.

Tudi ta okoliščina potrjuje, da mislijo Združene države sodelovati v tej vojni z Veliko Britanijo.

Spričo včerajšnje politične transakcije med obema anglosaškima državama dobi še prav poseben pomen nedavna izjava ameriškega časopisnega kralja Randolpha Hearsta, izjava, ki smo jo omenili v prejšnji številki: »Združene države se hitro približujejo intervenciji. Se to jesen, najpozneje pa novembra, bo USA v vojni.«

Ce se to res zgodi, smemo biti prepričani, da bodo Združene države dotlej kolikor toliko dobro pripravljene na vojno. Ne zdi se namreč prav verjetno, da bi Anglija želela ameriško intervencijo prej, kakor bo Amerika zmožna obojega: dobavljanja orožja Angliji in lastnega uspešnega vojskovanja. Zakaj, drugače bi bila aktivna vojaška pomoč Združenih držav Veliki Britaniji bolj v škodo kakor v korist.

Observer

K podpisu pogodbe med Združenimi državami in Veliko Britanijo: ameriški, zunanji minister Cordell Hull

Najnovejše

Bukareški dopisnik ameriške poročevalske agencije Associated Press poroča, da je neki neznanec hotel izvršiti atentat na kralja Karola. Splezal je čez ograjo kraljevskega gradu in oddal 7 streliv na razsvetljena okna kraljeve palače. Ko so ga prijeli, je izpovedal, da je hotel kralja ubiti.

Ugledni švicarski list Neue Zürcher Zeitung poroča iz Londona, da pripisujejo tamkajšnji diplomatski krogi senzacionalen pomen pravkaršnjim pogajanjem med Turčijo in Sovjetsko Rusijo. Po londonskih informacijah je Turčija voljna dovoliti sovjetskim vojnim ladjam prost prehod skozi Dardanele, v zameno bi pa Rusija jamčila nedotakljivost Turčije proti vsakomur, kdor bi jo hotel napasti.

Po časopisnih poročilih izjavljajo pristojni berlinski krogi, da so z ureditvijo madžarsko-romunskega nesoglasja likvidirane na Balkanu vse sporne zadeve.

K Trockega smrti: Lev Trockij v družbi svojih tajnikov na vrtu hiše v Mehiki, kjer je živel kot emigrant od l. 1936.

Ljubljana je zmagala!

Ilirija si je priborila naslov najboljšega plavalnega kluba Jugoslavije

V torek zvečer se je na kopališču Ilirije vršila odločilna plavalna tekma med sušasko Viktorijo in ljubljansko Ilirijo. Tekma se je končala s 57:52 za Ilirijo. Tako si je Ilirija priborila naslov najboljšega plavalnega kluba v državi. Lahko rečemo, da je samo tako krepkemu in zdravemu športnemu naraščanju, kakor ga imamo Slovenci, uspelo prenesti plavalni šport iz morja v planine.

Zanimanje za to odločilno tekmo je bilo po vsej državi izredno veliko.

Ljubljana sama se je v rekordnem številu udeležila te prireditve in se je v torek zvečer na kopališču Ilirije zbralo okrog tri in pol tisoč ljudi.

Ljubljana je ponosna na rezultate, ki jih je dosegla Ilirija v plavanju. Ponosna je pa tudi na športni naraščaj, ki je ob tej priliki pokazal najboljše kvalitete v borbi za izbrano plavalno elito iz cele države. Vsa športna Slovenija zna ceniti pomen te zmage, zavedajoč se, da je zmaga Ilirije obenem tudi zmaga slovenskega športa.

Foto: H. Kern

Nepremagljiva damska štafeta Ilirije: Bradačeva, Dragušica Finčeva, Kržanova in Saša Finčeva

Foto: H. Kern

Galerija slik najboljših jugoslovanskih plavalcev, ki smo jih te dni srečali na ligaskih tekmah v Ljubljani. V prvi vrsti od leve na desno: trener Ilirije Henrik Kostner, ki ima velike zasluge za zmago Ilirije, nato Ilirijani Tone Cerer, Dragušica Finčeva in Pelhan. V drugi vrsti: Otmar Mihalek, Scarpa, Draško Wilfan (Ilirija) in Žizek (Jug. Dubrovnik, najhitrejši evropski plavec na 400 in 1500 metrov). V tretji vrsti: Curtini (Viktorija), Luka Čiganič (Jug. Dubrovnik, najboljši hrbtni plavec Jugoslavije), Borišićeva (Viktorija), Defilipis (Viktorija).

Foto: L. Smuc

Te dni se je končal teoretični damski šoferski tečaj ljubljanskega Avtokluba, za katerega se je meseca julija prijavilo 134 udeleženk. Do konca tečaja je vztrajalo okrog 94 dam, ki so kazale izredno zanimanje za proučevanje. Čez nekaj dni bodo dame začele obiskovati še praktični tečaj in bodo na koncu delale šoferski izpit. Na sliki vidimo udeleženke tečaja.

vsemogočni bog ljubezni, se prav rad pomeša med knjige in spretno obstrjuje tudi najbolj zagrizene prodavalce knjig, dokler ne klonijo in mu ne podležijo.

N. K.

Ljubljanske dame se učijo šofirati

Pred nekaj dnevi se je zaključil damski teoretični šoferski tečaj, ki ga je priredil ljubljanski Avtoklub. Ko je približno pred enim mesecem in pol Avtoklub razpisal tečaj, se je prijavilo kar 134 dam. Pozneje je pa predavanja obiskovalo samo 93 do 95 dam.

Teoretični damski šoferski tečaj se je pričel s 23. julijem in se je zaključil 30. avgusta. Na teden so imele dame po štiri ure predavanj. Predavali so: g. ing. Struna o delovanju motorja; tajnik Avtokluba g. J. Birišič o cestnopolijskih predpisih; g. dr. Bogdan Žužek o kazenski in civilnopravni odgovornosti ter g. Boris Kristan o negi avtomobila.

Da bi se mlade pripravnice za šofiranje se bolj izpopolnile, so napravile dva izleta v delavnice tvrdke American motors na Tyrševi cesti, kjer so se seznanile z delovanjem avtomobilskega motorja.

Po zaključenem teoretičnem tečaju se bodo udeleženke tečaja udeležile še praktičnega šoferskega tečaja. Vsaka bo morala prevoziti do 500 km. Po zaključenem praktičnem tečaju bodo delale izpite pred banovinsko komisijo in bodo tiste, ki ga bodo dobro napravile tudi dobile šoferske legitimacije. Tečaj je brezplačen, pač pa se bodo morale udeleženke obvezati, da bodo v primeru vojne potrebe na razpolago za pasivno obrambo mesta. Udeleženke so vseskozi kazale za tečaj veliko zanimanje in so točno hodile k predavanjem. Ker je zanimanje za tečaj zmerom večje, bo skušal Avtoklub še najti primerna sredstva in omogočiti vsaj še en tečaj.

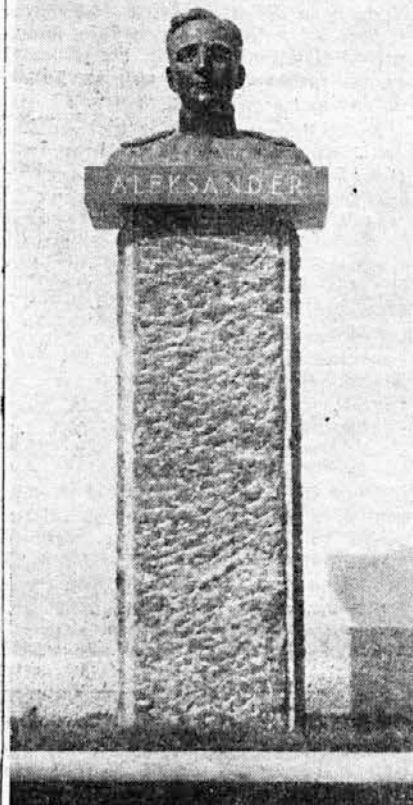

Foto: J. Pogačnik

V Zagorju ob Savi bodo 8. tega meseca odprli spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Spomenik postavlja sokolsko društvo, izdelal ga je pa akad. kipar g. Boris Kalin.

Mesec avgust v zgodovini

London, avgusta.

Gotovo vas bo zanimalo, kakšno vlogo igra mesec avgust v zgodovini človeštva. Preberite te vrstice in priznali boste, da se je v avgustu zgodilo zelo veliko važnih dogodkov.

2. avgusta 216. leta pred Kristusom je bila velika bitka pri Kanah, kjer so Kartazani premagali Rimljane. 9. avgusta 48. leta pred Kristusom je Julij Cezar dosegel veliko zmago, ki mu je prinesla nesmrtnost. 8. avgusta leta 378. je bila bitka med Zapadnimi Goti in Rimljani. Leta 410., 24. avgusta je kralj zapadnih Gotov zavzel Rim.

10. avgusta leta 955. je bila bitka pri Augsburgu. 23. avgusta leta 1263. je Karel Anjoujski premagal svoje sovražnike. 26. avgusta leta 1278. je bila pa velika in usodna bitka pri Suih Krutih, kjer je Rudolf Habsburški premagal češkega kralja Otokarja Premisla. 21. avgusta leta 1526. je bila bitka pri Mohaču. 10. avgusta leta 1557. je holandski knez Egmont premagal francoskega kralja. 5. avgusta leta 1716. leta je Evgen Savojski premagal Turke v odločilni bitki pri Petrovaradinu.

Za francoskega cesarja Napoleona I. je bil avgust najnesrečnejši mesec. 1. avgusta leta 1798. je Napoleon pri Abukiru izgubil svoje ladje. Leta 1813. v avgustu je bil premagan pri Kulmu, Katzbachu in Nollendorfu. V francosko-pruski vojni leta 1870.-71. so Prusi prav v mesecu avgustu dosegli odločilne uspehe. Tudi v svetovni vojni je mesec avgust imel veliko vlogo.

Idila na dijaškem sejmu

Oživela je trgovina s šolskimi knjigami, znamenje da je konec počitnic in začetek pouka

Kakor vsako leto, tako se je tudi letos teden pred začetkom novega šolskega leta začel dijaški sejem. Ob tej priložnosti se na posebnem prostoru pri čevljarškem mostu ob Ljubljani zbirajo dijaki od blizu in daleč. Njihov glavni namen je kolikor mogoče drago prodati svoje knjige.

Na dijaškem sejmu trgujeta dve skupini dijakov. Večina dijakov trguje s svojimi lastnimi knjigami, skuša jih čim dražje prodati in si za izkupiček nakupiti drugih. Poleg navčnih in neobojenih šolarčkov lahko najdemo na dijaškem sejmu tudi dijaške prekupevalce. Ti nekako zviška gledajo na ostale, najbrže zato, ker je za prekupevanje treba imeti prav tako kakor za druge trgovske posle večletno prakso, pa tudi precej denarja. Navadno prekupevalec trguje tudi po deset let. Zadnja leta je že v vsem podkovan in seveda tudi precej zaslužni. Potem se nekoga leta le spomni, da je prekupevanja dovolj, ker je že prestar in gre v pokoj.

Eden izmed prekupevalcev mi je zaupal, kako mora opravljati svoj posel, da mu kupčija cvete. V prvih dnevih dijaškega sejma samo nakupuje knjige od svojih mlajših tovarišev. Za to mora prekupevalec takrat precej globoko seči v žep in vložiti v knjige precej kapitala. Ze po nekaj dnevih se pa začne prava kupčija. Tedaj mora imeti prekupevalec glavo na pravem mestu. Za dinar ali dva pri knjigi se pravemu prekupevalcu niti ust ne ljubi odpreti. Pri vsaki knjigi mora zaslužiti najmanj deset dinarjev.

Vsakega, ki se drzne stopiti na dijaški sejem, prodajalci knjig takoj napadejo. Od vseh strani ga oblegajo z vprašanji: »Za katero potrebujete? Za prvo, drugo, tretjo, četrto.« Pred seboj nosijo velikanske aktovke knjig. Ko potem mlad dijaček vpraša enega izmed njih, ali ima kaj za peto, se starejši takoj odreže, da ima za peto žeblje.

Posebno veselje imajo prodajalci knjig s starimi mamicami, ki kupujejo za svoje sinove in hčerke. Slisala sem neko mamico z ruto na glavi, ko je prodajala zgodovinski atlant. Takoj je imela okrog sebe krog dijakov. Sili so vanjo, da je bila ubožica že vsa zmešana od tolikih obrazov in neprestanih vprašanj: »Za koliko pa daste ta atlant?« Ko jim pa mamica razloži, da ga je šele včeraj kupila prav tu na sejmu in ga zdaj njena hči ne potrebuje, se ji vsi smejejo. Pove se, da ga je kupila za 60 dinarjev in posteno plačala. Zda isče ti stega, ki ga ji je prodal, pa ga ne more najti. Dijaki se ji smejejo in ji povedo, da ga tisti tako ne bo vzel nazaj, ker jo je dobro opilil. Potem ji milostno ponudijo za raztrgani atlant 20 dinarjev, češ pozneje se toliko ne boste dobili zanj. Mamica je seveda vsa obupana in dalje išče prejšnjega lastnika nesrečnega atlanta.

Dijaški sejem je poln raznih majhnih zapletljajev. Vsak dijak preživlja tu dneve brezskrbnosti in mladostne razigranosti. Njegova edina skrb je zaslužiti nekaj denarja, da bo vsaj prvi mesec šole kaj za sladoled in druge nuje potrebščine. Celo Amor,

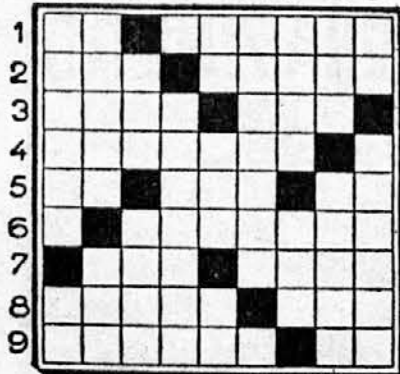
Foto: H. Kern

Najmlajši so šli te dni prvič k šolski maži, starejši so se pa zbrali ob Ljubljani, da prodajo svoje stare in nakupijo nove knjige.

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed:

Vodoravno: 1. so (srbohrvatsko); visok glas. 2. uradni spis; podoba. 3. planet; baltiško mesto. 4. posevek. 5. zaimek; veznik; veznik. 6. načelo. 7. žensko ime; evropski vulkan. 8. je ljudem in bogu draga; mlečni izdel. 9. tolovaj; predlog.

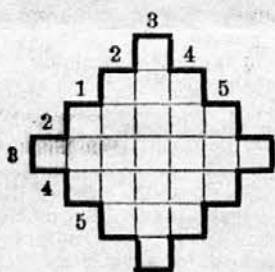
Navpično: 1. samotnost; kemijski znak za antimon. 2. povelja; števnik. 3. števniki; načrt. 4. drag kamen. 5. del voza; azijska reka; soglasnika. 6. gore. 7. vodna žival; trgovska kratica. 8. veznik; zdravilo. 9. predlog; hlap.

ENACBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) = x$$

a = domača žival,
b = pletenica,
c = divja žival, tudi domača,
d = domača žival,
e = iz njega delajo cement,
f = zelenjava,
x = domača žival.

ČAROBNI LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno:

1. pregrinjalo, 2. samostanski načelnik, 3. Zlatorogovo kraljestvo, 5. vodna žival.

PREMIKALNICA

BESNICA
KRULITI
PRAVICA
NIKAKOR
ALABAMA

Besede premikaj tako, da dobiš navpično tri nove besede, ki pomenijo poljsko orodje, podoba in grški otok.

POSETNIKA

O. Javtar

Nin

Kaj je ta oseba?

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKA

Vodoravno, po vrsti: 1. gb, fasada, 2. rak, davos, 3. okop, mak, 4. dalbor, m. 5. nr, arb. so. 6. o, favorit, 7. kir, ruda, 8. brana, sol, 9. gitara, la.

Rešitev enačbe: a = lika, b = kn, c = biser, d = ser, e = jarek, f = rek, x = Libija.

Rešitev čarobnega lika: 1. kos, 2. komina, 3. tombola, 4. snovi, 5. all.

Rešitev premikalnice: vikar, topaz, račun.

Rešitev posetnice: modna krojačica.

Mati je lagala...

»Ti, Metka,« reče Janezek skrivnostno svoji starejši sestrici, »Metka, poslušaj vendar, mati se je lagala.«

»Toda Janezek, kako moreš kaj takega trditi o najini mami, saj ona sploh ne laže.«

»Toda Metka, pravkar je lagala. To mi prav lahko verjameš,« je še dalje trdil mali škrt in dodal: »Ko je pred kratkim pozvonilo, sem odprl vrata in neki krošnjar je ponujal svoje blago. Povedal sem materi, da stoji pred vrati možak, ki bi rad kaj prodal. Toda mati mi je rekla: »To je pa že preveč. Janezek, pojdi in reci možu, da ni nikogar doma.«

No, ali zdaj verjameš, da se je mati lagala, ali pa tega še zmerom nočeš razumeti?« je dodal mladi navihaneč zmagoslavno.

V tistem trenutku se je zrušil kip resnice, ki je bil zanj dotlej utelešen v materi.

Bilo je nedvomno: mati se je bila lagala in to je bila neizpodbitna resnica. Videl je bil, da je mati v kuhinji gnetla testo, torej bila je doma in prav ona mu je bila naročila, naj možu reče, da ni nikogar doma.

O ti nespametna mati, kaj si s tem zagrešila! Seveda, utegnili nisi, mogoče je prav ono jutro bilo prišlo že toliko ljudi, ki so spraševali po tebi, te zadrževali pri delu, zapeljali v nakup nepotrebnih stvari, tako da si se s pravico lagala, da ni nikogar doma. Toda kaj si uničila v teh ne-

kaj nepremišljenih sekundah! Tvoji otroci so te zalotili pri laži! Doslej si jim zmerom pridigovala: »Otroci, zaradi mene lahko delate, kar hočete, samo laži se bojte! Laž je hujša od sladkosnednosti in raztrganih hlač, laž je hujša od neposlušnosti in trme. Laž je poleg tatvine najgrša in najhujša stvar.«

In zdaj? Kaj zdaj? Mati, zdaj si sama lagala. Zadal si svojim otrokom rano, ki je morda nikdar več ne boš mogla zaceliti. Otroci imajo zelo dober spomin, in če bi jih pri njihovem prvem pregrešku hotela spet pokarati in poučevati, si bodo mislili: Le govori, saj vemo, da ne delaš zmerom tako, kakor govoriš.

Kako škodljiva je bila tvoja nepremišljenost. Morda se je za zmerom vcepila v tvoje otroke, ki je ne bodo nikdar pozabili. Zakaj nisi vsaj za trenutek pomislila na posledice, ki jih lahko ima tvoj nagli in nepremišljen odgovor? Ali je bila laž tako zelo potrebna? Zakaj nisi povedala otroku pravega vzroka, zakaj ne greš sama odpirat vrat? Zakaj mu nisi rekla: »Janezek, pojdi k možu in mu reci, da ne utegnem ali da nimam denarja ali pa samo, da danes ne potrebujem ničesar?«

Janezek bi bil to povedal prav tako dobro kakor tvojo nepremišljeno laž. In koliko boljše bi bilo. Zato naj vsaka mati zmerom govori resnico, da se ji ne bi godilo tako kakor Janezkovi mami.

M. B.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Kruhova juha, pražen krompir, solata. Zvečer: Hrenovke, kava ali čaj.

Petek: Fižolova juha, jabolčni zavitek. Zvečer: Praženec.

Sobota: Goveja juha z rezanci, ohrovt, krompir. Zvečer: Nadevana paprika.

Nedelja: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, goveji zrezki, krompir v kosih, solata. Zvečer: Telečja pečenka, solata.

Ponedeljek: Obara, široki rezanci. Zvečer: Polpeti.

Torek: Goveja juha, pražena paprika, krompir. Zvečer: Golaž, polenta.

Sreda: Krompirjeva juha, kruhovi cmoki, solata. Zvečer: Mlečen riž.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Zelenjavna juha, nadevane kumare, solata. Zvečer: Prekajene svinjske zarezance, kisel zelje.

Petek: Prežganka, češpljevi cmoki. Zvečer: Sir, kava ali čaj, pecivo.

Sobota: Goveja juha, stročji fižol v omaki, krompirjev piré, kompot. Zvečer: Telečji zrezki, solata, sadje.

Nedelja: Goveja juha z ocvrtim grahom, nadevane telečje prsi, mešana solata, rumova torta. Zvečer: Ocvrti možgani.

Ponedeljek: Goveja juha, turški cmoki, pesa. Zvečer: Telečji paprikaš.

Torek: Ogrska juha, dušene buče, krompirjev piré, kompot. Zvečer: Polpeti, solata.

Sreda: Ohrovtova juha dušeni jajčevci (melancani), pražen krompir. Zvečer: Rižev narastek z malinovim odcedkom.

Pojasnila:

»Nadevane kumare: Kuhano ali pečeno meso kakršne koli vrste sesekljajte in zmešajte s kuhanim ali dušenim rižem, osolite in zabelite z zarumenelo drobno sesekljano čebulo. Pridenite nekaj sladke paprike, pretlačenih paradižnikov, zelenega petušilja in kisle smetane. S tem nadevom napolnite kumare, ki morajo biti bolj majhne. Vsako kumaro olupite, odprite na enem koncu in izdolbite seme. Kumaro morate najprej nasoliti in potem šele napolniti z nadevom. Odrezani konček kumare namažite z beljakom in ga pritisnite nazaj h kumari. Namesto mesa lahko vzamete tudi pražena jetra, klobase ali kaj podobnega. Kumare parite v pokriti posodi v paradižnikovi ali smetanovi omaki.

»Rumova torta: 28 dek presnega masla in 28 dek sladkorja mešajte pol ure. Potem pridenite počasi 8 rumenjakov, sneg 9 beljakov, 7 dek stolčnih mandljev, 28 dek presejane moke in 4 žlice ruma. Torto specite v 3 obodih in vsak kolač namažite z marmelado. Sestavite vse tri dele in jih prevlecite z rumovim ledom.

»Turški cmoki: Na pet pesti riža vlijte vode in ga pustite v njej četrt ure. Medtem sesekljajte 1 kilo govedine, nekoliko prekajene slanine ali govejega mozga. Majhno čebulo pa

Klasičen kostum iz progastega sivočrnega volnenega blaga, zapet z enim samim gumbom. Ukrojen je tako preprosto, a hkrati učinkovito, da bo imela z njim veliko veselje prav vsaka, ki si ga bo omislila. Zraven spada seveda nepogrešljiva sveža bela bluzica in črn klobuk. Še ena novost zbudi našo pozornost — torbica s tremi predali, eden najnovejših modelov.

svetlo zarumenite na masti. V skledi zmešajte riž s slanino, mesom, čebulo, soljo in poprom. Iz te zmesi napravite cmoke ali klobasice in jih zavijte v zelne liste, ki ste jih že prej v slani vodi prevrele. Cmake zvežite z nitko in jih dušite 1 uro v pokriti posodi. Cmake večkrat obračajte in prilivajte juho. Potem razvežite zvitke, polijte cmake s sokom in jih denite na mizo. Lahko jim pa odstranite zelne listke, jih posujete z drobtinami in jih zabelite s presnim maslom.

»Ogrska juha: Na masti zarumenite precej čebule, pridenite nekoliko paprike, na kocke zrezane govedine, soli, majarona in kumine ter vse skupaj dušite z juho in nekaj žlicami vina. Ko postane meso dovolj mehko, ga na masti zarumenite, potresejte z moko, in ko je prežganje lepo rumeno, ga zalijte z juho. Juhi pridenite še na kocke zrezanega krompirja in počakajte, da juha še enkrat dobro prevre. Če je premasna, poberite mast in postavite juho na mizo.

Kaj je prav za prav dojenček?

S stališča dojenčka sta na svetu samo dve vrsti ljudi: poznavalci in nepoznavalci. Če kdo iz svoje izkušnje ne pozna dojenčka, pa naj bo to svetovnoznani učenjak ali natak, večkratni milijonar ali nezaposlen človek, zmerom se bo odgovor glasil: »Dojenček je mokro, vekajoče bitje, ki se zanj samo ženske zanimajo.«

Isto pravi tudi vsak zakonski mož in nekoliko tesno mu je pri srcu, kadar ve, da se bo njegovo stanovanje kmalu napolnilo s kričanjem. Kajti to je večer predsodek nepoznavalcev, da mislijo, da je dojenček samo zato tukaj, da neprestano moči plenice in dan in noč vreči in se čmeri. Zakonski mož hoče otroke, seveda, potomca, naslednika, toda doba dojenčka, tako meni, je popolnoma nezanimiva uvertura. Kakor v gledališču, kadar se ne dvignejo zastora in si vsi ljudje še na hitro snažijo nos, se odkašljujejo, šumijo s programi in so z mislimi še pri trgovini ali politiki ali pri pečenki, ki bi bila prav gotovo sočnejša, če... Takšen torej, domneva zakonski mož, je dojenček: potrebno, neizogibno zlo, da prideš do otroka. Nezanimiv, dolgočasen, skoraj nadležen.

Toda na mah se slika spremeni, ko ta vrečica stvarca lepega dne postane resničnost. Z nepopisnim strmenjem mož opazi, da to ni kakršen koli moker sveženj, ki daje od sebe neubrane glasove, ha, samo kakšen surovež, kakšen brezsrčen nadutež utegne trditi kaj podobnega. To je vendar človek! Popoln, pravi, majhen človek. Nov človek, kakršnega še nikoli ni bilo in kakršnega nikoli več ne bo! In da je na lepem kratko in malo tukaj, da ima res dve ročici s petimi drobnimi prstki in te nožice, tako neznansko majhne — človek vse to komaj lahko dojame in razume. Oh, in zdaj zate-

guje majčkena usteca, dá nekaj očarljivo ljubkih glasov od sebe — kdo bi si upal trditi, da dojenček vreči? Da, morebiti drugi dojenčki — toda pri našem otroku je to kakor nebeška godba, je čudovito odkritje... In kadar šele pošteno in odločno zakriči, kje sta oči in mati, ki ne bi svojega otroka spoznala izmed tridesetih drugih, ki kriče v bolnišnici? O ne, naš ne vreči kakor kateri koli dojenček; naš zna glas zelo lepo zavijati, poslušaj, samo poslušaj, kako ljubko, čisto razločno kriči: ue, ue, ueeee!

Kateri slepi bedak je kdaj trdil, da so vsi dojenčki enaki? Noben otročiček na vsem svetu ni takšen kakor je naš! Ta sladki mali in vendar že tako plemeniti noseček! (Čisto po mami!) In lepo upognjena usteca! (Kakor pri očku!) In svetli puhek na glavi, nežni, zlato se leskečoč! (Prav takšna si bila ti, meni solznih oči stara mama.) Da, močne ročice, te ima po očku, prav tako prikupno in vendar izrazito upognjeno čelo — čisto kakor očka! Sladka, rožnata, nežna usesca pa, ta so kakor izrezana po mami. Starši se skromno branijo: Ne, ne, nobenemu izmed naju ni podoben. Prej bi še rekla očku, meni mamica, toda očka se v zadregi smehlja: oh ne, otrok je pač otrok in razen tega je osebnost zase — toda na skrivnem je pač prepričan, da je čisto njegova slika!

In če odpre svoje temne, sinje se leskečooče očke — ali vam ni, kakor da bi zagledali v njih del raja? Da, čisto natanko vemo: ta otrok je z neba poslan angelček, nam je zaupan, mi moramo poskusiti, da mu pokažemo, da kljub vsemu utegne tudi na zemlji biti lepo. In naša srca so polna hvaležnosti; z veseljem prevzamemo skrb, dolžnost in odgovornost nase: izpolniti nam je najlepšo nalogo, ki nam jo utegne zadati življenje. Iz tega nič ne slutečega, nemočnega angelčka izoblikovati močnega, dobrega, porabnega človeka, mu pomagati, mu stati ob strani po svojih najboljših močeh. In kadar nas hočejo skrbti in tegobe skoraj streti, se spomnimo na košček raja, ki smo ga začutili in zaslutili, ko je mali poslanček nebes prišel k nam. In na lepem vam bo spet vse lažje in znosnejše in vedeli boste: čeprav včasih ne vidimo nikjer nobenega žarka in je vse zastrto s temnimi oblaki, nekje je tisto resnično in dobro in ostati moramo na poti, da to poiščemo.

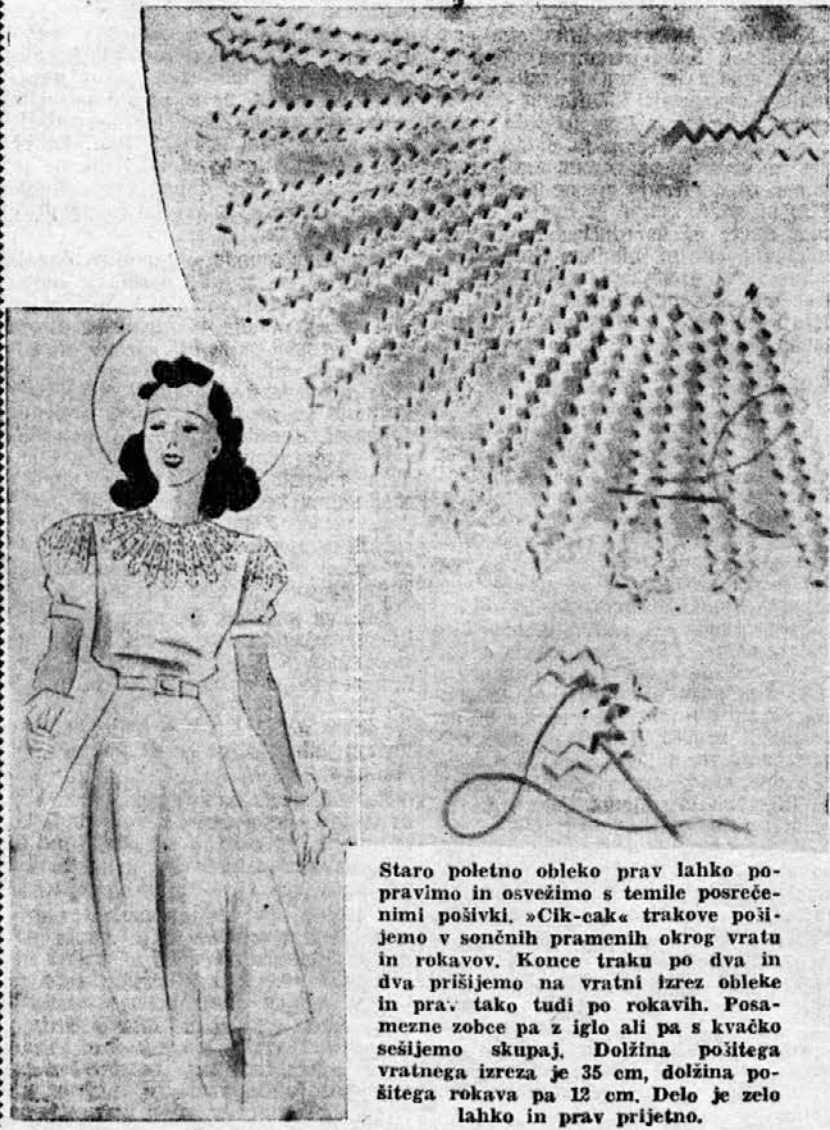
G. L.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LIUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

Staro poletno obleko prav lahko popravimo in osvežimo s temile posrečnimi pošivki. »Cik-cak« trakove pošivamo v sončnih pramenih okrog vratu in rokavov. Konce traku po dva in dva prišijemo na vratni izrez obleke in prav tako tudi po rokavih. Posamezne zobce pa z iglo ali pa s kvačico sesijemo skupaj. Dolžina pošitega vratnega izreza je 35 cm, dolžina pošitega rokava pa 12 cm. Delo je zelo lahko in prav prijetno.

„Nilon“ - rešitelj žensk

Po vsej Ameriki bodo v najbližji prihodnosti prodajali ženske nogavice iz »nilona«, neke nove snovi, ki bo ženskam prihranila mnogo denarja. Danes nilon proizvajajo samo trdka Dupont Corporation, ki trdi, da je ta snov tako močna kakor jeklo in tako tanka kakor pajčevina. Za izdelavo te nenavadne snovi bodo v Syntordu v bližini Delaware v Ameriki sezidali veliko tovarno, vredno 10 milijonov dolarjev. Istočasno pa že spet delajo načrte za novo tovarno, prav tako za izdelovanje nilona.

Z »nilonom« so že napravili uspešne poskuse. Iz njega so napravili ženske nogavice, ki jih danes prodajajo samo v Wilmingtonu in Delaware. Tisti dan, ko bodo ženske povsod lahko kupile nogavice iz nilona, se bodo rešile velike skrbi. Nogavice iz nilona so namreč neverjetno trpežne in se na njih nikdar ne spusti petlja.

Ameriški časopisi pišejo, da nilon izdelujejo iz zraka, oglja in vode. Ves proces se pa menda začne z bencinom, potem pa sledi še več kemijskih reakcij, dokler ni vse tako predelano, da dobi večje molekularne teže. Nilon je prav za prav vlaknasta snov, ki je po svojem kemičnem sestavu podobna proteinu. Ker je nenavadno trpežna in močna, jo lahko izdelujejo v vlakna pa tudi v razne druge oblike. Iz nilona lahko izdelujejo dlačice za ščetke, razne tkanine za ženske obleke, žamet, trnke za ribji lov, pleteno perilo in še nešteto drugih stvari. Najbolj pripraven je pa za izdelavo nogavic, ker je trpežen, prožen in poleg tega lep. Vpija zelo malo vlage in se pri pranju ne uskoči.

Ako primerjamo poedine nilonove lastnosti z lastnostmi svile, potem takoj vidimo, zakaj je nilon veliko boljše od svile. Na primer: trpežnost pri raztezanju je pri svili 1, pri nilonu pa 13. Razteznost pri svili je 12,9, pri nilonu pa kar 25,7. Mokra svila izgubi na trpežnosti 24,5, nilon pa samo 14,7. Povrnitev prožnosti pri svili je 65, pri nilonu pa 77. Približna količina vlage pri svili je 15, pri nilonu pa samo 3.

Zato bodo nogavice iz nilona veliko bolj trpežne, kakor nogavice iz svile ali iz katere koli druge snovi. Nilon bi že davno izdelovali v vseh ameriških tovarnah, če ne bi imel ene velike in edine napake. Strokovnjaki namreč trdijo, da nilon ne vpija vlage. Vrednost vsakega tekstilnega blaga danes cenimo po vlagi, ki jo lahko vpije. Volna na primer je samo zato tako prijetna, ker vpija zelo veliko

vlage in ostaja celo v vlažnem vremenu popolnoma suha in topla. Ker pa nilon tako malo vpija mokroto, bi nam puščal na nogah občutek vlage, kar bi bilo zelo neprijetno.

Zdaj bodo skušali ta edini nedostatek nilona zmanjšati. Predelovalci te snovi trdijo, da je nilon tako močan, da celo šivanko pri stroju lomi. Kadar bodo nedostatek nilona popravili, bodo ameriške tovarne najbrže v začetku izdelovale nilon samo za sukanec, šele pozneje pa za nogavice. Američani pravijo, da bo okrog 20 do 30 ameriških tovarn takoj dobilo dovoljenje za izdelavo nogavic. V začetku bodo sukanec iz nilona izdelovali samo v beli in črni barvi, pozneje pa seveda tudi v vseh drugih barvah. Tovarna Trade Company izdeluje iz nilona sukanec, ki ga v bolnišnicah potrebujejo za šivanje ran.

V Ameriki je zdaj za nilon veliko zanimanje in nekatere trgovske hiše že delajo zanj velikansko reklamo. Tako neka velika trgovina v Čikagu prodaja nogavice z nilonovimi petami po 1,19 dolarja (okrog 60 dinarjev). Trdka Dupont pa spet trdi, da ta trgovina ne izdeluje svojih nogavic iz pravega nilona, ker strokovnjaki za to sploh še niso ugotovili pravega postopka. Poleg tega so že v prometu neke druge snovi, ki skušajo nilonu konkurirati. Trdka Carbon-Chemicals-Corporation na primer dela reklamo za neki »vinion«, za katerega trdi, da je boljše od nilona. Trdi, da se vinion ne vname, in hvali svoje ribarske mreže iz viniona, v katere se menda ujame veliko več rib kakor v druge mreže.

Tudi trdka Cileniz že pripravlja neki nilonu podoben proizvod. Zdaj bodo najbrže vse ameriške tovarne, ki ne bodo mogle dobiti postopka za izdelavo nilona, skušale proizvajati kakšno drugo snov. Znano je tudi, da Gothamove tovarne za razne konkurenčne snovi trošijo velike vsote denarja. Povečana izdelava nilona in drugih sličnih snovi, iz katerih bodo delali nogavice, bo precej zmanjšala uporabo svile in bo najbrže zelo škodovala industriji nogavic. Izdelovalci nogavic se zelo boje, da bo izdelava trpežnejših nogavic izzvala novo krizo v industriji. Posledica tega bo spet nezaposlenost. Kljub temu bodo pa zdaj začeli izdelovati nogavice iz nilona, da bodo tako ženske lahko kupovale cenejše in lepše nogavice, ki bodo na pogled prav takšne kakor svilene.

»Financial World«, New York

PRAVILA MODERNE PREHRANE

Mleka, zelenjave, rib in sadja ne sme nikdar manjkati na vaši mizi

Prav zanesljivo ste že sami opazili, da nekatera jedila slabo vplivajo na vašo polt. Na drugi strani pa neke vrste zelenjave, sadja in mesa dobro vplivajo na vaše zdravje in tako tudi na vašo polt. Sestavili smo vam nekaj teh »jedi za lepoto« in od vas samih je odvisno, da se čim večkrat pojavijo na vaši mizi in s tem pripomorejo k vaši lepoti.

Mleko

Bogato apna in fosforja, je najbolj zdrava hrana za človeka vseh starosti. Prav tako je pa mleko tudi eno izmed najboljših sredstev za ohranitev lepe kože. Svoj dnevni obrok mleka popijte s slastjo z majhnimi požirki in ne hitro, da se tako laže prebavi. Najbolje pa vplivata na polt kislino mleko in jogurt, ki zelo dobro razkužujeta čreva in prečistita kri. Specialisti za kožne bolezni priporočajo kozje mleko, češ da dobro vpliva na kožo.

Korenje

Korenje je bogato apna in ogljikovih hidratov in vsebuje tudi prav vse vitamine. Poskusite vsako jutro na tešče izpitati pol kozarca korenjevega soka in videli boste, kakšna bo postala vaša polt. Postala bo čista in sveža. Korenjev sok pomagamo pri prebavi in zato vam priporočamo, da po vsaki jedi pojedete surov korenček, ki ga pa morate dobro zgristi in prežvečiti. Ker je korenje redilno po svojem rastlinskem bogastvu in sladkorju, ki se lahko topi, zdravo zaradi vitaminov, apna in železa, bi moralo biti na prvem mestu v naših jedilnih listih. Kakor večina povrtnine izgubi nekaj svojih sestavin, izgubi tudi korenje, če ga kuhamo.

Jabolka

Čistoča vaše polti je odvisna, kakor že veste, od dobre prebave, a jabolko je eno najboljših sredstev, ki pospešuje prebavo. V vsakem primeru pojejte pred spanjem sveže jabolko. To dobro vpliva na zdravo spanje, a vi sami veste, kako potrebno je spanje, če hočete ostati mladi in lepi.

Telečja jetra

Telečja jetra priporočamo slabokrvnim, živčnim ljudem in tistim, ki se hočejo po kakšni hudi bolezni popra-

viti. Če hočete izgubiti nepotrebno maščobo, jejte čim večkrat telečja jetra. Jetra so zelo tečna in vam pomagajo, da premagate utrujenost, ki je naj-večkrat posledica slabe prehrane.

Paradižnik

Šele nedavno so strokovnjaki odkrili v paradižniku vitamin, ki preprečuje okuženje in izredno dobro učinkuje na kožo, tako v obliki hrane kakor v obliki obkladkov, ki si jih devljemo na obraz.

Kadar delate paradižnikovo solato, ne dodajte veliko olja in začimb, a namesto kisa uporabljajte limono. Tega pravila se držite tudi pri beljenju drugih solat, izmed katerih sta zelena solata v glavicah in zelena najbolj zdravi. Če jeste kuhano zelenjavo, ne pozabite, da z dolgim kuhanjem izgubite nekatere svoje mineralne soli. Zato jo kuhajte samo kakšne pol ure; najboljše je, če jo kuhate v pari. Zelo zdravo je pa tudi, če jemo zelenjavo surovo, dokler še nista odstranjena vitamina B in C, ki sta najznačilnejša za večino zelenjave.

Riba

Riba mora biti tudi ena naših najpogostejših jedil. Velike količine olja, ki se nahajajo v ribi, pomagajo, da se riba dobro prebavi. Izбира sladkovodnih in morskih rib je zelo velika, tako da vaš jedilnik ne bo enoličen, čeprav bi jedli ribe večkrat na teden. Riba je zelo dobra hrana za otroke, ker vsebuje veliko vitaminov in fosforja. Fosfor potrebuje otrok za dobro in močno rast kosti in tako ribe preprečujejo rahitis.

Sadje

Jejte veliko vseh vrst sadja, in sicer z lupino. V njej so najdragocenejše sadne sestavine. Kadar delate sadno solato, ji dodajte tudi lupino pomaranče in limone. Njuna lupina vsebuje dragoceno redilno olje. Če pa vaš želedec prenese lupino, pojejte kdaj pa kdaj celo pomarančo z lupino vred. Zaradi velikega odstotka celuloze in zaradi fermenta, podobnega pepsinu, sadje prebavo pospešuje, nevtralizira nekatere kisline in raztaplja toščice. Sadje priporočamo tistim, ki se boje, da se ne bi preveč zredili.

Elegantna popoldanska ali mala večerna obleka iz finega tanjšega volnenega blaga. Narejena je dvodelno in prav zato tudi izredno praktična. Krilo je zvončasto ukrojeno, pač v stilu letošnje mode, bluz je pa spredaj zapeta z gumbi. Oboje, krilo in jopico, lahko nosite tudi v zvezi z drugimi oblačili primerne barve. Lepa leskečica se ovrtnica, kakršne so letos zelo moderne, napravi obleko še bolj svečano.

Praktično konzerviranje jajc

V predzadnji številki »Družinskega tednika« sem bral postopke za vlaganje jajc. Zdi se mi pa, da je kar najpraktičnejši izostal. Vsaka gospodinja si res lahko priskrbi zalogo za zimo, da ji ne bo treba v draginji kupovati posamezne kose, ker so pozimi dosti dražja, poleg tega se pa tudi težko dobijo. Zato naj bi jih vsaka gospodinja konzervirala sama.

Vzame naj primerno količino vode v posodo ter naj v njej raztopi že ugašeno apno. Vzemite na primer 200 litrov vode, v njej pa raztopite 6 kil apna. V tej posodi mešajte toliko časa, da se apno popolnoma raztopi in ostane samo bela voda. Ko je popolnoma raztopljeno, pustimo vodo stati. Drugi dan temeljito premešamo in to ponavljamo vsak dan skozi 14 dni. Po 14 dnevih postane voda popolnoma čista in mastna, na dnu posode pa ostanejo vse nepotrebne snovi od apna, na vrhu se pa nabere tanka plast skorje, ki

ne propušča zraka do jajc. V drugo posodo pripravimo kontrolirana jajca za vlaganje ter nanje vlijemo apneno vodo s skorjo vred, tako da ostaneta slabo apno in pesek na dnu. Posodo, v kateri so jajca vložena, postavimo na miren prostor v shrambi, kjer naj čaka do uporabe. Jajca so uporabljiva za vse, kar koli spada v gospodinjstvo. Preden jajca vložimo, jih moramo dobro prekontrolirati, ker je od tega odvisno, koliko časa ostanejo sveža.

Vsako posamezno jajce kontroliramo, to je pregledamo, ali je sveže in ali ni strto. Glede svežosti najbolje kontroliramo z elektriko. Obrnemo se proti električni žarnici v temi in vidimo, ali je čisto ali ni. Ako ni, je opaziti rdečkaste črte in takšno jajce ni za vlaganje. Nato vzamemo celo jajce in z njim preizkusimo ostala, ali so tudi cela. Ako dajo ob trčenju jasen zvok, je jajce celo, če pa ne, je gotovo počeno in potlej ni za vlaganje. Tako prekontroliramo vsa jajca in takšna jajca ostanejo nepokvarjena po leto dni. Ta način konzerviranja je zelo priporočljiv, ker jajca ne dobe niti najmanjšega duha, o drugih načinih konzerviranja pa slišimo pogosto pritožbe. Ta način konzerviranja je zelo poceni in stoddostno zanesljiv. Na češkoslovaškem so bile cele zadruge, ki so se pečale s konzerviranjem jajc na ta način in so imele zelo velik uspeh.

Drug način konzerviranja jajc je sicer precej dražji, zato je pa tako konzervirano jajce tudi dalj časa uporabljivo, do dveh let. Konzervira se s hladnim strojem. Kakor pri prvem načinu kontrolirana jajca vložite kar v zaboj in jih postavite k stroju za hlajenje. Temperatura v tem prostoru mora biti stalno 1-2 stopinji C. Tako ostanejo jajca zmerom sveža. Ta način je seveda dražji in uporabljajo ga lahko le veliki obrati.

Zato vam posebno priporočam prvi način konzerviranja. Lesjak.

Porabni nasveti

Gumijaste nogavice, kakršne nosite proti razširjenju žil, lahko tudi operete. V lonec denite pest otrobov, polijte jih z vodo in pustite, da prevro. Vodo precedite in jo shladite do mlačnega. Nogavice pomočite v vodo in jih pustite v njej 24 ur. Nato jih nalahno zmečajte, sperite v mrzli vodi in pustite, da se posuše na hladnem prostoru, daleč od sonca in toplote.

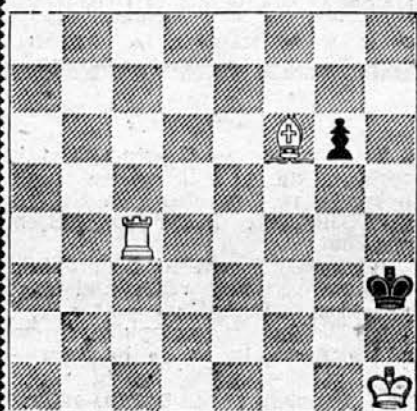
Kadar pletete volnena oblačila, volno najprej operite, da se vam ne bi pozimi skrčila in da vam ne bi bila preozka. Ko je volna v pramenih, jo pomočite v toplo vodo in jo pustite v njej nekaj minut. Potem jo obešite, da se odteče in posuši. Šele takrat, ko je povsem suha, jo navijte v klobčiče in pričnite pletiti.

Če se ranite in nimate pri roki jodove tinkture, ne pozabite, da lahko namesto nje uporabite milo. Pomočite košček vate v milnico in z njo izperite površino rane. Potem namažite rano z alkoholom, čeprav ni prečiščen. Kot razkuževalno sredstvo lahko uporabite različne kolinske vode, pa tudi konjak ali kakšno močno žganje.

ŠAH

Problem št. 69

Sestavil A. W. Galitzky (1892.)

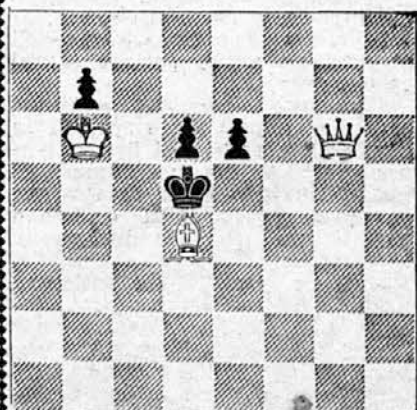

Mat v 4 potezih

(B 19)

Problem št. 70

Sestavil A. Bayersdorfer (1887.)

Mat v 3 potezih

(B 62)

»Nesmrtna partija«

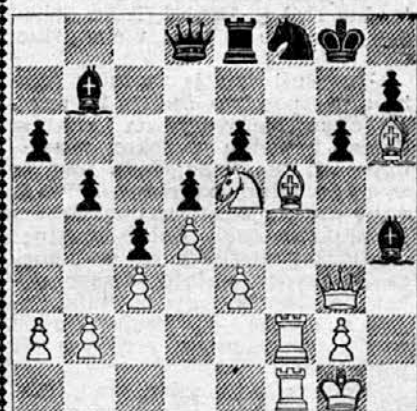
Gambit z lovcom

(London 1851.)

Beli:	Črni:
Anderssen,	Kieseritzky.
1. e4	e5
2. f4	e×f4
3. Lc4	Dh4 šah
4. Kf1	b5
5. L×b5	Sf6
6. Sf3	Dh6? (Dh5)
7. d3	Sh5
8. Sh4	Dg5
9. Sf5!	c6
10. g4	Sf6
11. Tg1!	e×b5
12. h4	Dg6
13. h5	Dg5
14. Df3	Sg8
15. L×f4	Df6? (Dd8)
16. Sc3	Lc5? (Lb7)
17. Sd5	D×b2
18. Ld6? (Le3)	L×g1
19. e5!!	D×a1 šah
20. Ke2	Sa6
21. S×g7 šah	Kd8
22. Df6 šah	S×f6
23. Le7 mat.	

Bliskovit udar

Iz partije Torre-Verlinski (Moskva 1925.)

24. Lf5×g6!!	Lh4×g3
Na 24. S×g6 sledi 25. Tf7!	
25. Lg6-f7 šah	Kg8-h8
26. Lf7×e8	Lg3×f2 šah
27. Tf1×f2	Odneha, ker izgubi najmanj figuro.

Rešitev problema št. 67

1. La6-c4	Kb6-c5 (c6)
2. Sc7-a6 šah	Kc5×c4
3. Dh7-d3 mat	
2. ...	Kc5-b6, c6, d6;
3. Dh7-c7 mat.	
1. ...	Kb6-a5
2. Sc7-d5	Ka5-a4
3. Dh7-a7 mat.	
1. ...	Kb6-a7
2. Sc7-a6	kar koli
3. Lc4-d5 ali	Dh7-c7 mat.

Rešitev problema št. 68

1. Tg4-g8	Kb7-a7
2. Lb5-c6	Ka7-a6
3. Tg8-a8 mat.	
1. ...	Kb7-c7
Lb5-a6	Kc7-c6
3. Tg8-c8 mat.	

Evropa po prvem letu druge svetovne vojne

1914-1939
MED DVEMA VOJNAMA

25 let svetovne zgodovine

(Gl. štev. 19. in naslednje)

V prejšnji številki smo podali kratak političen pregled prvih dvanajstih mesecev vojne. Danes naj sliko izpopolnimo še z zemljepisno-številčnimi podatki.

Nemčija

je od 1. septembra 1939. do 1. septembra 1940. osvojila, ali si pa priključila tele dežele:

	km ²	Prebivalstva
1. Gdansk . . .	1.900	407.000
2. Zah. Poljsko	188.200	20.178.000
3. Dansko (brez otočja Færøer) . . .	42.900	3.777.000
4. Norveško . .	322.600	2.921.000
5. Nizozemsko .	34.200	8.729.000
6. Belgijo . . .	30.500	8.387.000
7. Luksemburško . . .	2.600	297.000
8. Sev. in Zah. Francijo . .	300.000	26.000.000
9. Otoke v Rokavskem prel. (brit.)	200	93.000
Skupaj	923.100	70.789.000

Pred 1. septembrom 1939. je štela Velika Nemčija (skupaj s Slovaško) . . . 673.200 88.717.000

1. septembra t. l. je torej Nemčija imela pod svojo kontrolo . . . 1.596.300 159.506.000

Velika Britanija

je od 10. aprila do 1. septembra t. l. zasedla:

	km ²	Prebivalstva
1. Färöer (dansko otočje) . . .	1.400	26.000
2. Islandija (danski otok) . . .	102.800	119.000
	104.200	145.000
in morala prepustiti Nemčiji		
1. otoke v Rokavskem prelivu . . .	200	93.000
Ostane	104.000	52.000

Pred 1. septembrom 1939. je štela Vel. Britanija (z Gibraltarjem in Malto, a brez ostalega imperija) . . . 242.900 47.930.000

1. septembra t. l. je torej Velika Britanija imela v Evropi pod svojo kontrolo . . . 346.900 47.982.000

Sovjetska Rusija

si je od 17. septembra 1939. do 1. septembra 1940. priključila:

	km ²	Prebivalstva
1. Vzhodno Poljsko . . .	194.600	11.508.000
2. Vzh. Finsko in Hangö . . .	41.000	2.000
3. Besarabijoin Bukovino (Romunija) . . .	48.900	3.650.000
4. Litvo . . .	59.500	2.879.000
5. Letonsko . . .	65.800	1.995.000
6. Estonsko . . .	47.500	1.126.000
Skupaj	457.300	21.160.000

Pred 1. septembrom 1939. je štela Sovjetska Rusija . . . 21.175.300 170.467.000

1. septembra t. l. je torej Sov. Rusija narasla na . . . 21.632.600 191.627.000

Italija

je od 11. junija t. l. zasedla v Evropi:

	km ²	Prebivalstva
1. francoskega ozemlja . . .	800	8.000
Pred 1. septembrom 1939. je štela Italija (z Albanijo) . . .	337.700	45.665.000

1. septembra t. l. je torej Italija imela pod svojo kontrolo v Evropi . . . 338.500 45.673.000

Francija

je od 10. maja t. l. izgubila v Evropi:

	km ²	Prebivalstva
1. proti Nemčiji . . .	300.000	26.000.000
2. proti Italiji . . .	800	8.000
Skupaj	300.800	26.008.000

Pred 1. septembrom 1939. je štela Francija . . . 550.986 42.015.000

1. septembra t. l. je torej Franciji ostalo v Evropi . . . 250.186 16.007.000

Če bi London padel...

Ameriški časnikar Frederick T. Birchall je pod gornjim naslovom priobčil zanimiv članek v slovečem newyorškem obzorniku New York Times Magazine. Čeprav se z avtorjevimi izjavami morda ne bodo vsi bralci strinjali, se nam zdi vredno, priobčiti v prevodu izvirni izvešček iz članka.

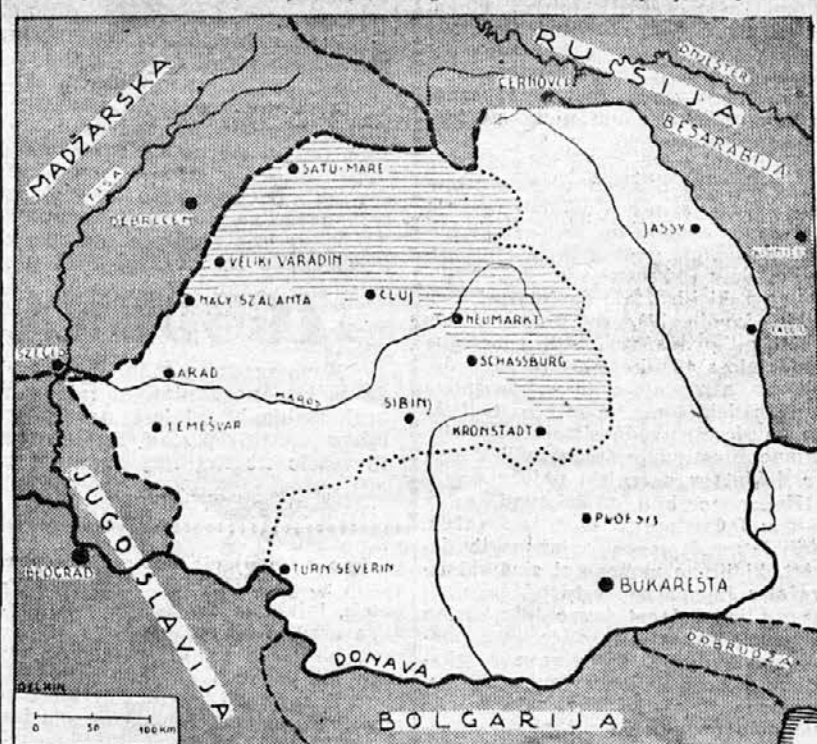
Rideau Hall, uradna prestolnica vrhovnega guvernerja Kanade, je veli-

kanska palača s 75 sobami ob reki Ottawi sredi 80 akrov (približno 32 ha) parkov in vrtov. To je čudovito mesto za počitek, ker se skriva za železno ograjo in je daleč stran od uličnega prometa.

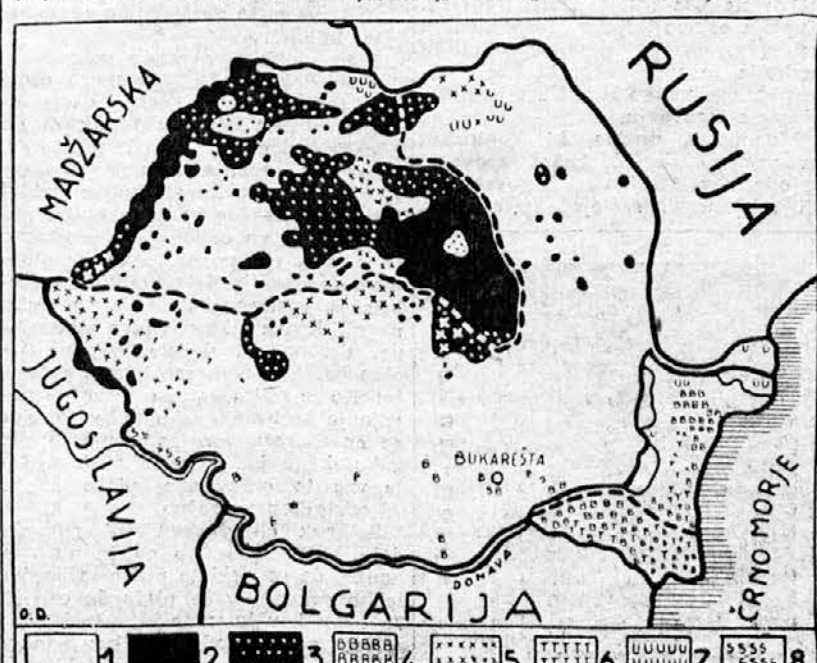
Kajpak to ni buckinghamski ali windsorski dvorec. Palača je mnogo bolj podobna Sandringhamu, kraljevskemu posestvu v Norfolkshiru, ki ga je Jurij V. rajši imel kakor vse druge svoje dvorce in ki ga je Edvard VIII.

Zemljevid Evrope po letu dni vojne: 1. (črna ploskev) = Nemčija (s Slovaško) in dežele, ki so jih Nemci zasedli ali anektirali. — 2. (kockasta ploskev) = Italija (z Albanijo) in ozemlje, ki ga je zasedla. — 3. (pikasta ploskev) = Velika Britanija z otoki, ki jih je zasedla. — 4. (pikasta ploskev) = Sovjetska Rusija in po njej zasedene dežele. — 5. (bela ploskev) = druge nevtralne in nevojkujoče se države.

Romunija po dunajski razsodbi: črtnasta je označeno ozemlje, ki ga morajo Romuni prepustiti Madžarski. Pikasta črta predstavlja staro ogrsko romunsko mejo do 1. 1918.

Narodnosti v Romuniji: 1. (bela): Romuni; 2. (črna): Madžari; 3. (črna z belimi pike): Romuni pomešani z Madžari; 4. (B): Bolgari; 5. (X): Nemci; 6. (T): Turki in Tatari; 7. (U): Ukrajinci; 8. (S): Srbi. — Črtnasta črta: meja madžarskih zahtev.

za čas svojega kratkega vladanja zaprl, češ da stane njegovo vzdrževanje preveč denarja. Razen tega je bilo to posestvo preveč oddaljeno od raznih nočnih prostorov, kjer se je on najbolj počutil. Podobnost teh dveh dvorcev je samo v njuni osamljenosti. V ostalem se namreč dvorec Sandringham razlikuje od ottawskega dvorca prav toliko kakor Angleška sama od svojega najvažnejšega dominiona.

Rideau Hall so zgradili v začetku 18. stoletja kot zasebno palačo bogatega Kanadčana Thomasa Mackaya. Po njegovi smrti l. 1876. je dvorec kupila kanadska vlada. Odtlej je palača doživela velike izpremembe. Vsak vrhovni guverner je nekaj malega dodal in dvorec se je tako izpremenil, da ga njegov prvi lastnik ne bi nikdar spoznal, če bi se vrnil na svet. Danes je pri vzdrževanju dvorca zaposlenih 100 oseb.

Ceprav ni Rideau Hall prav nič podoben kraljevskemu dvorcu, je vendar kraljevska rezidenca. Princeza Alice, žena sedanega guvernerja, je vnukinja kraljice Viktorije, njen mož je pa brat kraljice-matere Mary in stric sedanega angleškega kralja. V dvorcu biva kot gost nizozemska prestolonaslednica Julijana s svojima hčerkami.

Ko Kanadčani opazujejo to staro zgradbo, bržčas premišljajo, kako težke čase preživlja imperij in kaj vse se lahko zgodi ali se dejansko že dogaja. Ali bo ta zgradba v primeru potrebe lahko sprejela ves pravi dvor?

Se važnejše je drugo vprašanje: Ako je Kanadi usojeno, da v kratkem postane središče imperija, ki se je odločil boriti do kraja, ali je dovolj pripravljena za tako vlogo? Kakšne posledice lahko prinese ta selitev Kanadi in njenim sosedam?

Ce bi bil kdo še pred nekaj meseci zastavil tako vprašanje, bi bilo zvenelo fantastično. Danes je to možnost, ki je ne gre izpustiti izpred oči. Zatrjujejo, da je zemljepisni položaj britanskega imperija tak, da je selitev centralne vlade v Kanado popolnoma mogoča. S strateškega vidika bi bilo to pametno. Nemški letalski napadi na Angleško bi utegnili siliti k takšni odločitvi.

Kaj more Kanada dati? Kanada je največja država na zahodni polobli in po velikosti tretja država na svetu. Zavzema prostor 3.700.000 kvadratnih milj in ima 11 milijonov prebivalcev. Razpolaga s skoraj vsemi glavnimi surovinami razen premoga, zato ima pa dovolj vodne sile, ki lahko nadomesti premog. Kanada je sosed največjega producenta bombaža na svetu. V pridobivanju zlata stoji na četrtem mestu na svetu. Ima velike rezerve hrane in razpolaga z neomejenimi možnostmi, da te rezerve še bolj pomnoži. V Kanadi se lahko nastani celotno prebivalstvo Velike Britanije, pa bo še zmerom ostalo dovolj prostora. Razen tega se britanski priseljenci počutijo v Kanadi kakor doma in imajo to državo radi.

Kanada leži ob obalah Atlantika in Pacifika in je mnogo primernejša, da postane središče svetovne plozbe, kakor je to kdaj bila Velika Britanija. V Kanadi tečeta dve veliki transkontinentalni železnici, ki vezeta oba oceana, a sistem prekopa, ki je vezan z reko Sv. Lavrenca, omogoča tovarnim ladjam, da prodro iz Atlantika 1000 milj globoko v notranjost dežele. Zdaj grade transkontinentalne ceste. Kanada je 5000 milj bližja Avstraliji kakor Angleška in je le za 800 milj bolj oddaljena od Južne Afrike.

Industrijo vsake druge države je težje uničiti z bombardiranjem iz zraka kakor britansko industrijo. Toda dolgo bi trajalo, preden bi se letalstvo tako razvilo, da bi Nemčija mogla bombardirati Kanado. Razen tega je Kanada pod zaščito Monroejeve doktrine. Združene države zastopajo stališče, da jim bo lažje in ceneje vzeti v svoje varstvo sosedni britanski dominion, kakor da utrjujejo in ščitijo odprto mejo, dolgo več ko 3000 milj. Sploh pa obneje utrdbe ne predstavljajo nobene ovire za sovražna letala.

S svojimi velikanskimi viri surovin in mnogostevilnim prebivalstvom lahko Kanada in USA odbijejo napad, naj pride od koder koli, in postaneta dejanska gospodarka zahodne poloble. Ko se bo vojna končala, more federativna Evropa pod vodstvom Nemčije postati pravi čuvaj mira le tedaj, če se bodo Britanci umaknili iz te federacije. Jasnó je, da Velika Britanija kot središče imperija ne more pristopiti k evropski federaciji. Zadeva bi bila pač malo drugačna, če ne bi bila sedanja metropola strateško in industrijsko središče britanskega imperija in če bi bilo pravo središče imperija na drugem kraju sveta.

Ce bi se morala britanska osrednja vlada seliti na drugo stran Atlantika, bi se središče britanskega imperija nikdar več ne vrnilo nazaj na britanske otoke. Gospodarske, zemljepisne in socialne prednosti novega središča bi bile prevelike, da bi se Angleži vrnili k prejšnjemu stanju.

Toda vse to so samo ugibanja. Moj dobro obveščeni prijatelj, ki je bil pred menoj kanadski dopisnik »New York Timesa«, je to vprašanje proučeval obširneje. To je John Mac Cormack, ki živi danes v Washingtonu. Po poreklu je Kanadčan in ima dovolj izkušenj o kanadski in evropski politiki. V svoji poslednji knjigi »Kanada — ameriški problem« je z vseh vidikov proučil bodočnost Kanade.

Po njegovem vodi Velika Britanija popolnoma nesmiselno borbo in da bo vojno izgubila, tudi če zmaga: »ker samo strahoten poraz v vojni more biti za njo hušji kakor nezanesljiva zmaga. Anglija še sama ne bo vedela, kaj naj naredi z Evropo. V takih okoliščinah ne bo mir nikdar zanesljiv. V tem nezanesljivem miru bosta morali industrija in prebivalstvo, ki

Hitler v Avstriji

Nemški vojni minister Blomberg in večina drugih vodilnih nemških častnikov morajo odstopiti; na njihovo mesto pridejo narodnosocialistični častniki. General Göring postane maršal, Ribbentrop pa zunanji minister. Hitler izroči avstrijskemu kanclerju dr. Schuschniggu v Berchtesgadu ultimatum; Schuschnigg ga odkloni. 12. marca vkorakajo Nemci v Avstrijo.

Potem se začno grozeči

Monakovski sestanek med Hitlerjem, Mussolinijem, Chamberlainom in Daladierjem

oblaki zbirati nad Češkoslovaško. Zahodni velesili s Chamberlainom na čelu skušata rešiti mir z žrtvovanjem mlade slovanske države. Predsednik

Hitler v Posaarfu

Beneš zapusti domovino in Češkoslovaško si razdele njene sosedje. V Parizu ustrelji neki poljsko-nemški žid nemškega poslanika svetnika. Dalje prihodnjič.

sta zaradi letalskih napadov mnogo trpeli, plačati velikanske davke, da se nadomeste vojni izdatki. Angleži ne bodo mogli takega življenja prenašati. Poiskali si bodo kakšno drugo mesto, kjer bodo lahko v miru živeli. Samo oni imajo tako mestce.

Ta prerokovanja se morda ne bodo docela uresničila. Mac Cormack pa trdi, da bo po končani vojni Kanada bolj oborožena in da bo imela več prebivalstva in industrije. Imela bo mnogo večji vpliv v ostalih delih imperija.

Kakor ves britanski imperij, se bo tudi Kanada neizogibno poameričnila in razočarani Britanci se bodo še bolj oddaljili od Evrope. Kanada bo morda ostala v britanskih rokah, a se bo z vsakim dnem bolj približevala Severni Ameriki in tako ustvarila kar najtesnejše sodelovanje med Britaniji in Američani. V tem primeru bo Kanada obdržala svojo zgodovinsko vlogo tolača in posredovalca med dvema največjima anglosakšima civilizacijama. Kanadi bi bilo to vsekakor prav po godu, britanski imperij bi pa lahko užival pravo blagostanje.

Samo od sebe nastane vprašanje, kaj bo s kanadskimi Francozi, ki se najbolj množijo? Tudi oni bodo zadovoljni. Saj jih je zdaj dokončno razočarala tista Francoska, za katero so kot silno religiozni ljudje že davno izgubili vse simpatije. Zeleli bi, da jih Združene države vzamejo pod svoje varstvo, boje se pa zahtevati združen s svojim močnim sosedom, ker se zavedajo, da bi v takem primeru izgubili vse privilegije, ki jih zdaj uživajo. Sicer radi zatrdjujejo, kako sovražijo Angleže, po drugi strani pa cenijo svobodo in varnost, ki jo uživajo pod britansko upravo. Zato bodo zadovoljni, če bo to stanje ostalo in če se bo iz njega rodilo zbliznanje z Združenimi državami.

Nihče ne more reči, kako se bo ta vojna končala in kakšne izpremembe bo ustvarila. Toda v vsakem primeru, ne glede na to, kakšen bo konec, bo vojna povzročila velike izpremembe na severnoameriški celini.

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

7. nadaljevanje

»Brez vzroka...? Vrhovni agent tajne službe mora vedno znati, kako bo našel vzrok. Na priliko: kadar naredite preiskavo v sovjetski hiši, morate imeti vzrok, in če ga ni, si ga izmislite. Povedal sem vam že, da vam mora Druga vojaška misija, nastanjena v hiši, kjer prebivate zdaj tudi vi, dajati na razpolago vse potrebno gradivo, tako komunistične propagandne pamflete, raznovrstna pisma iz Rusije, Amerike ali drugih držav, opremljena z žigi in pečati teh držav — da lahko dokažete njihov izvor — skratka, popolno zbirko lažnih dokumentov, s katerimi lahko aretirate vsakogar kadar koli in kjer koli. Prav tako vas bomo založili s prepovedano komunistično propagandno literaturo v kitajščini. Kitajcem ne smemo dati miru, posebno tistim, ki imajo denar. Japonska je siromašna. Japonska vojska v Mandžuriji stane milijone na dan. Storitvi moramo vse, kar je v naši moči, da ji to breme olajšamo. To je naša dolžnost. Na tisoče je bogatih Kitajcev, ki so si nagrabili premoženje kot razbojniki, generali ali na kakšen drugačen. Dodela pravično je, če jim vzamemo krivično pridobljeno premoženje. Isto velja za Zide, ki so obogatili s tem, da so na vse mogoče načine odirali druge narode. Zdjaj so oni na vrsti, zdaj jih bodo drugi odirali in iz kože devali.

»Naročite svojim agentom, naj poizvedo in pošljejo poročila o najbogatejših Kitajcih. Preglejte njihove račune v bankah in doženite, ali imajo premoženje, ki bi se dalo prodati za gotovino. Glejte, da bodo vsa poročila natančna. Gorje mu, ki bi mi podtaknil napačne informacije! Razen vas imam še tri agente. Potrebujemo jih pri kontroliranju poročil, in če odkrijem kakšno netočnost, prizadetemu ne bom prizanesel.

»Kadar bo vse opravljeno tako, kakor zahtevam, začnemo svoje delo. Vsem bo dobro, če pojde vse v redu, če ne, bo nesreča. Ne prenesem nobenih napak ne polovičarstva. Zapomnite si to!

»Ne bom pozabil.«

»Kje se sestanete s svojimi pomočniki?»

»Določil sem, da se dobimo ponoči ob eni v sobi, ki mi jo je dala na razpolago Druga japonska vojaška misija.«

»Prav. Dajte jim natančna navodila glede zaščite monopolov in o tem, kako morajo ravnati s sovjetskimi državljani in Zidi.

»In zdaj pazljivo poslušajte! Jutri zvečer ob devetih pojdeti na daimagoško postajo dva Rusja, Krupenin in Zabelo, ki hočeta odpotovati iz Harbina. Ukažite svojim agentom, naj ju ubijejo. Japonci sta izgrajevala z dvojno igro, zato sta zaslužila smrt. Tako, zdaj lahko greste.«

Sel sem k svojim agentom, odredil vse potrebno glede zaščite monopolov in vprašal, ali kdo izmed njih pozna Zabelo in Krupenina.

Mož, ki je imel št. 2 in se je imenoval Pastuhin (da ga poznam po imenu, ni vedel), mi je povedal, da oba moža pozna, in dodal, da Zabelo ni Rus, ampak Poljak.

»Ne gre za to. Ta dva moža, ki sta izgrajevala Japonec, nameravata odpotovati jutri zvečer ob devetih iz Harbina. Poskrbite, da ju bodo na poti k daimagoški postaji umorili. Ko ju spoznate, stopite k njima in storite, kar sem zapovedal. Izberite si moža, ki se vam zdi najpripravnější za to.« Krupenina je res doletela smrt, toda Zabelu se je posrečilo, da je živ in zdrav pobegnil.

13. POGLAVJE

URADNI MONOPOL NA PROSTITUCIJO

Na Japonskem živi ženska ko sužnja od zibel do groba. Rodila se je samo zato, da bi služila moškemu: očetu, možu, sinu — tovarnarju ali lastniku javne hiše. Prvi nauk, ki ga sliši Japanka, se glasi:

»Mož je visok ko nebo in žena je nizka ko zemlja.«

Prav zaradi tega oholega prepričanja, da je visok kakor nebo, ravna Japonec s svojo ženo, kakor bi bila njegova sužnja ali stroj. To velja za vse sloje, bogate in revne, visoke in nizke, plebejske in aristokratske. Prav redke izjeme so tisti Japonci, ki so se navzeli nekaj zahodne kulture. V navzočnosti tujcev ravnajo s svojimi ženami dovolj spoštljivo, a ne toliko iz resničnega spoštovanja do žene kakor iz želje, da ne bi zbujali slabega vtiska. Žena japonskega plemenitasa se bo vedno prva priklonila služabniku, kajti zaveda se, da je »nizka ko zemlja, on pa visok ko nebo« — kljub svojemu plemenitemu stanu in nizkemu položaju moža.

Japonec, naj že pripada temu ali onemu družabnemu sloju, ne bo ravnal z ženo nikoli kakor z njemu enakim bitjem, tovarišem, zaupnim prijateljem, čeprav bi ga tisočkrat presegala po svojem razumu in svoji kulturi.

Poleg mojega stanovanja v Harbinu je živel mlad japonski zakonski par. Bila sta to Kinoo Tanaue in njegova žena Cisuko. Tanaue je bil »svetovalec« (noben Japonec v Mandžuriji se ne imenuje »uslužbenec« ali »uradnik«; vsi so namreč »svetovalci« pri tej ali oni organizaciji) pri finančnem ministertvu Mandžukua; majhen, telesno in duševno slaboten človek, ki je znal nekaj malega angleški. Cisuko je bila hči admiralja, dovršila je bila neko tokijsko visoko šolo, znala je perfektno angleški, francoski in nemški, igrala je dobro klavir, slikala in se poleg vsega tega odlikovala pri tenisu in golfu. Skratka, fina dama prav čedne zunanosti.

A Tanaue ni bil samo nebržen do nje, temveč je ravnal z njo, kakor da bi bila popolna ničla. Le redkokdaj jo je ogovoril, a nikoli prijazno. Ker ni imela nobenega služabnika, je opravljala vsa gospodinska dela čisto sama: kuhala je, prala, čistila od jutra do noči, samo da bi bil mož zadovoljen z njo. Kadar je prišel iz urada domov, mu je sezula čevlje, umila noge in mu poiskala copate. Potem je pogrnila mizo, in medtem ko je on jedel, je tekala sem in tja iz kuhinje in nazaj ter pazila na slednji njegov migljaj.

700 - 850 din
stane desetdnevno
bivanje v RADENCIH

Vse vračunano: stanovanje, hrana, 1 zdravniški pregled, velika analiza seči, od zdravstva predpisane ogiljke in mtn. kopeli, vse takse, sobna postrežba.

Direktni vagon iz Ljubljane (7-9 ur) do Radence (14-18 ur) stane din 77-.

Povratek brezplačen. Vzeti je treba letovsko potrdilo na odhodni postaji.

Prospekti: Uprava zdravilišča
SLATINA - RADENCI

Ko se je do sitega najedel, je sedla na konec mize in skromno použila, kar je bilo ostalo.

Skoraj vsako noč po večerji je odšel Tanaue v to ali ono čajno pivnico h gejšam, da si z njimi skrajša čas. Ko se je ob dveh ali treh zjutraj vračal domov, ga je morala Cisuko čakati vsa zbita in zaspana in ga lepo sprejeti, zakaj japonska žena ne sme nikoli v posteljo prej kakor hišni gospodar.

Kaj je bilo Tanaueju mar, da ga je njegova lepa, mlada žena desetkrat presegala v slehernem pogledu? Mar ni bil »visok ko nebo«, ona pa »nizka ko zemlja«?

Profesor T. O'Conroy je preživel večino svojega življenja na Japonskem, kjer je predaval na visoki vojaški šoli v Tokiju in na drugih univerzah. Bil je oženjen z japonsko aristokratko in temeljito poznal japonski jezik in japonske običaje.

V svojem krasnem delu *Japonska nevarnost* piše takole o Japonci:

»Čeprav je zvestoba za Japonko nekaj samo po sebi umljivega in za njen greh ni odpustanja, lahko mož počenja, kar mu je drago in streže sleherni svoj želji. In tako je skoraj vsaka žena že vnaprej pripravljena, da bo mož imel svoje posebne ljubavne zadeve.

»To nemoralno stanje ne bi bilo tako hudo, če bi bila Japanka docela primitivna; toda omenil sem že, da je od narave precej inteligentnejša ko povprečen mož. Japanka prav tako čuti ljubosumnost in ponižanje kakor zahodnjakinja. Prav tako je fina in nežna in samo občutek manjvrednosti ji ne da, da bi se uprla. Prirojena surovost japonskih mož je njena tragedija.

»Sebičnost japonskega moža ne pozna nobenih vezi, nobene logike ali razuma. V isto hišo, kjer žena kot sužnja skrbi za njegovo vsestransko udobnost, vam bo pripeljal gejšo ali joro (prostitutko) in zahteval od žene, da mora gosta lepo sprejeti. Ukazal ji bo, naj nemudoma pripravi posteljo zanj in za njegovo nečistnico. Potem se mu bo morala postaviti ob posteljo in čakati, da jo pokliče ali ploskne z rokami. Ukazal ji bo, naj segreje novo steklenico riževega vina in jo prinese k postelji. Prinesla ga

bo, čeprav ve, da je edini namen tega, poživiti možovo slo.

»Neposlušnost lahko povzroči ločitev zakona. Mož ima pravico, da ženo kratkoma odsvolji od hiše, čeprav se po navadi ločitev opravi na ta način, da ji mož izroči običajne tri vrste navpične pisave. Za ženo ne more biti večje sramote.

»Ne morem in ne morem pozabiti nekega prizora, ki sem mu bil pričr prikratk v življenju. Videl sem mlado, šele omoženo dekle, ki je čakalo pred vrati spalnice, da jo mož pokliče z običajnim ploskom rok. Imela je komaj šestnajst let. Samo teden dni je bila poročena, ko je mož pripeljal s seboj na dom prostitutko. Ukazal je svoji mladi ženi, naj mu pripravi posteljo in čaka pred vrati. Ko sem jo zagledal, je klečala na preprogi iz riževе slame in se omahujoč pozibavala zdaj naprej, zdaj nazaj. Imela je trdno sklenjene roke in kadar se je nagnila naprej, je vselej butnila z glavo trikrat ob tla. Zdelo se mi je, kakor da si hoče na ta način izbiti svoje misli iz glave. Nenadoma so ji v oči navrele vroče, svetle solze in ji zdrsele po licih. Grizla si je ustnice, da ji je kri kapljala od krajev njenih ust. Zgrabila je za kraje svojega kimona in jih vročično mečkala. Potem si jih je začela tlačiti v svoja drhteča usta, da bi zadušila krik bolesti... Moja prisotnost je bila za moža očitno žalitev, zato se pol leta nisem več upal oglasiti pri njih. Ko sem prišel spet, je usodno naključje naneslo, da se je ponovil isti prizor kakor prikratk. Zdjaj je mirno brala časnik. Ko me je zagledala, je napravila običajni poklon; prihitela k meni in se mi nasmehnila v pozdrav... Naučila se je bila, da je njena dolžnost ubogati.«

Vseučiliški profesor Kitazava iz Vasede je junija 1934. pisal v *Japan Timesu*: »Če sta že japonska žena in otrok dejansko brez moči pred možem, si lahko mislimo, koliko strašnejše je šele, kadar gre za žene ali otroke drugih plemen. Mlada dekleta s Formoze in Koreje so popolnoma brez zaščite.«

Japonska policija na Formozu ugrablja mlade domačinke in si prilasča njihov zaslužek. To je bil tudi glavni vzrok upora v tej pokrajini. Če dekle noče ustreči zahtevam kakšnega policaja, jo prisilijo k poslušnosti tako, da jo zapro v ječo ali jo pa kaznujejo s težko denarno globo za kak izmišljen prestopok.

Na Koreji so trgovska velepodjetja, ki prekupečujejo samo z belim blagom. Tudi s prostitutkami ravnajo okrutno. Kadar ni nobenih novih klientov, dekleta pretepejo ali jih prisilijo, da za kaznen vsa noč bede. Dolgovi, ki jih imajo dekleta pri lastnikih javnih hiš, so prava veriga okoli njihovega vratu. Kimone jim prodajajo s 400 do 1000 odstotnim dobičkom, a prodajajo jih vedno iznova drugim dekletom. Japonci so tisti, ki so na Koreji uvedli sistem koncesionirane prostitucije in spravili domača dekleta v suženjski položaj.

Kakor je bilo pričakovati, so v prvem tednu aprila 1932. leta začele prihajati cele množice japonskih deklet, ki jih je monopolni sindikat izvažal z Japonskega v Mandžurijo, da bi z njimi zalagal javne hiše, čajne pivnice, kabarete, plesišča in japonske restavracije. Trgovina z ženskami ni v očeh Japoncev prav nič nečastnega ne sramotnega, zato se jim ni zdelo popolnoma nič poniževalnega, da jo uvedejo tudi v Mandžurijo.

Na to trgovino gledajo prav tako kakor na vse ostale vrste trgovine. Kupčija ostane kupčija. Tako gledajo na stvar mnoga številna japonska podjetja in velebanke, ki imajo investiranega veliko kapitala v tem zloglasnem trgovanju.

Monopolna družba, ki kontrolira uvoz japonskih deklet iz Japonske, je odprla v Harbinu na Trgovski cesti svoj urad, sestojec iz enajstih

RESMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 44-90

Premog-Koks-Drva

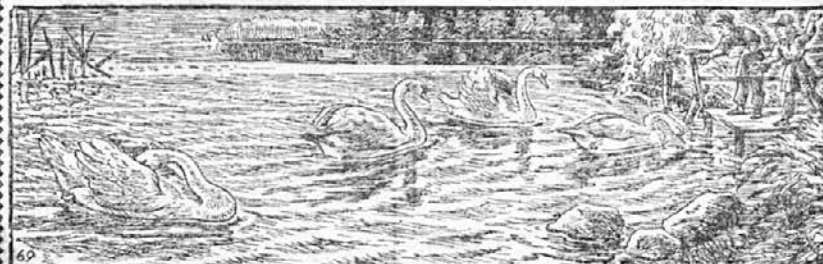

O grdi rački

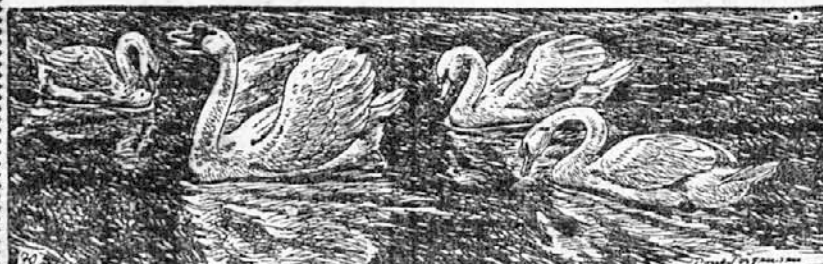

Nič hudega ni, če si se rodil v račjem gnezdu — glavno je, da si se izvalil iz labodjega jajca! Na vso moč je bil vesel naš racak — kaj racak! labodek, labodek — in kakor bi trenil je pozabil vse gorje in vso nesrečo prejšnjih dni. Spregledal je in na mah spoznal vso srečo in prelest novega, resničnega življenja.

Veliki labodje so prijazno priplavali bliže in so mladiča nežno božali s kljuni in ljubkovali po mehkem vratu.

Cez nekaj časa je prišlo v ta cvetoči vrt več otrok — in vsi so prijazno metali labodom kruha in koščice v vodo. In najmanjši otrok je zdajci plosnil z ročicami in vzkliknil: »Lejte, lejte, novega labodka smo dobili!« In vsi otroci so bili veseli in so prešerno zarajali na bregu. Potem so pohiteli domov, pripovedovat mamic in očku veselo novico. In spet so se vrnili, s polnimi prgišči slaščic in potic. In vsi so v en glas vzklikali: »Najmanjši je najlepši! Tako mlad je še in že tako krasni!« In stari labodje so prikimavali in hvalili njegovo lepoto.

In spričo tolike hvale mu je bilo kar nerodno; gotovo bi bil od sramu zardel, da je imel tako mlada lička kakor vi, otroci. Ker pa zardeti ni mogel, je skril glavo med peruti, zakaj drugače si ni znal pomagati. Bil je presrečen, vendar ne prevzet, zakaj plemenito srce ni nikoli prevzetno! Spomnil se je, kako so ga zasramovali in pehali od sebe; zdaj pa sliši toliko hvale o svoji lepoti. Še celo majnica je sklonila svoje cvetoče veje do vode in sonce je sijalo toplo in božalo. Tedaj je razširil svoje bleščeče perutnice, dvignil glavo na vitkem vratu in zavriskal: »O tolikšni sreči še sanjati nisem upal, ko sem bil še nekazno in zasramovano raček!«

K O N E C

Dragi otroci!

Prav gotovo ste z velikim zanimanjem gledali slike in prebirali pravljico o »Grdi rački«. Žal je za vsake zgodbe prejel ali slej konec. In tako se je tudi zgodba o »Grdi rački« morala končati. Toda nič za to! Še veliko lepih povestic je na svetu in stricek pri »Družinskem tedniku«, ki tudi sam prav rad bere takšne pravljice in tudi sam rad gleda takšne slike, kakršne jih imate tudi vi tako radi, je odprl veliko omaro — pravo zakladnico takšnih pravljic — malo zamislil, iztegnil roko in glej: v njegovih rokah se je znašla knjiga, ljubka knjiga s prav tako lepo zgodbo, da, lahko bi rekli, še lepšo, kakor so bile najlepše dosedanje pravljice v »Družinskem tedniku«. Pogledal je naslov knjige in prebral:

»ZGODBICA O KRESILU«

Novo zgodbo začnemo objavljati prihodnji četrtek. Povemo vam, da je izredno zanimiva, tako zanimiva, da bi jo človek noč in dan bral, ne da bi šel jest, ne da bi šel spat. Sicer se boste pa o tem lahko sami prepričali. Pa še nekaj! Vsem svojim prijateljem povejte to veselo novico, naj tudi oni beró »Zgodbo o kresilu«.

Uredništvo »Družinskega tednika«

udobno opremljenih sob. V teh prostorih so poslovali ravnatelj, podravatelj, tajnik in dvajset uslužbencev.

Ta urad je bil na razpolago vsakomur, ne glede na to, kateremu narodu ali plemenu je kdo pripadal. Naročil si lahko sto deklet ali eno samo. Naročil si lahko dekleta za mahitaji, t. j. za javne hiše, namenjene višjim slojem, ali pa za jorojo, kamor zahajajo samo preprosti ljudje — ali pa gejsje za kavarne in kabarete. Itd. Itd.

Pred vhomom v urade monopolne družbe stoji straža japonskega orožništva. Kadar vstopi kupec, ga sprejme brezhibno oblečen tajnik in ga odpelje v enega izmed prostorov, elegantno opremljenih v plevropskem slogu. Tu pove klient, koliko deklet želi in za kakšno podjetje bi jih rad kupil. Nato ga odvedejo v prostorno sobo, kjer mu pokažejo velike albume s fotografijami in kratkimi opombami k posameznim dekletom, tako n. pr.: devica ali ne, velika ali majhna, drobna ali debela, vzgoja, izobrazba, zna peti, muzicirati, plesati itd. Ko je izbira gotova, se začne pogajanja in trajajo tako dolgo, dokler se ne sporazumejo za ceno in še, kako dolgo bo pogodba veljala. Ko je vse to opravljeno, plača klient 25 odstotkov na račun.

Petnajst ali dvajset dni pozneje dobi klient sporočilo od te ali one banke, da so dekleta prišla in da jih lahko prevzame, če plača še ostalih 75 odstotkov kupnine.

Nato gre gospod zvodnik v banko, dokončno poravnava račun in dobi svoje papirje, ki jih potem predloži monopolnemu uradu; od onod ga usluž-

benec spremi v hotel, kjer so nastanjena dekleta, dokler ni kupčija opravljena.

Od tega trenutka dalje so dekleta absolutna in nesporna lastnina pogodbenika, ki lahko naredi z njimi, kar hoče, in jih izrablja, kolikor ga je volja.

Večina pogodb je sklenjenih za dobo petih let. Ko poteče njihov čas, se nekatera dekleta vrnejo domov, omožijo in skušajo roditi otroke za mikado.

Mnogokrat jih slišiš govoriti približno takole: »Se osemnajst mesecev, pa poteče moja pogodba. Potem pojdem nazaj v domačo vas in vzamem ženina, ki so mi ga starši izbrali.«

Nobenega zakona ni, ki bi se zavezal za te nesrečnice. Izročene so v oblast lastnikom javnih hiš in čajnih pivnic, ki niso nič drugega kakor bordeli, samo da imajo drugačno ime.

Ce se zgodi — in to ni redko — da dekle pobegne iz javne hiše, spravi policija ves svoj aparat na nogo in jo lovi in zasleduje kakor pobeglega kaznjence. Ko jo ujamejo, jo odpeljejo nazaj h gospodarju, ki jo zna kaznovati tako, da ji za vselej izbije iz glave sleherni misel na beg.

Dalje prihodnjé

Otroški voziček.

kolo ali šivalni stroi najhitreje in najboljše kupite, prodaste ali zamenjate v trgovini

Josip Uršič — Celje

Narodni dom

2. nadaljevanje

Perkins, njegov tajnik, je kmalu po petih stopil s pismom v roki v njegovo sobo.

»Miss Joan je bila danes popoldne tu, medtem ko ste bili na seji.«
»Tako, tako!« je ravnodušno menil Stephen Narth.

Ta dama je bila iz družine Brayeve, eden izmed obeh članov mlajše družinske veje, ki jo je bil že prej poznal, še preden je dobil takrat tisto tako pismo od Joeja Braya. Bila je daljna sestrična in je bila dorasla v njegovi hiši; bila je delezna dobre, a bolj poceni vzgoje, kakršno pač privošči si romanišnim sorodnikom. Njen položaj v njegovem gospodinjstvu bi bilo težko popisati. Joana je bila zares na moč porabna: skrbela je za hišo, kadar so bile njegove hčere odsotne, umela je knjigovodstvo in nadomeščala hišnega oskrbnika in celo služkinjo. Čeprav je bila nekoliko mlajša ko Letty in mnogo mlajša ko Mabel, je vendar obema nadomeščala mater.

Včasih je spremljala obe dekleti v gledališče, včasih je celo naneslo, da je prišla do plesa, kadar je slučajno manjkala kakšna dama. Toda po navadi je ostala v ozadju. Včasih je bilo družini celo neprijetno, da bi sedela med povabljenimi gosti za mizo. Takrat je morala obedovati kar sama v svoji podstrešni sobi. In po pravici povedano, niti užaljena ni bila zaradi tega.

»Kaj je pa hotela?« je vprašal Mr. Narth, ko je prerezal ovitek važnega pisanja.

»Vedeti je hotela, ali bi naj kaj vzela s seboj v Sunningdale. Bila je v mestu. Z miss Letty sta nakupovali,« je odgovoril stari uradnik in potlej še tehtno pripomnil: »Vprašala me je, ali je katera izmed mladih dam kaj telefonirala zastran Kitajcev.«

»Kitajcev?« je zategnjeno ponovil Narth.

Perkins je začel pojasnjevati. Davi sta se bila v bližini Sunni Lodgea pojavila dva rumena moška, oba naspol gola. Letty ju je videla, kako sta ležala v visoki travji ob velikem travniku. Bila sta dva krepka moža, toda ko jo sta uzrla dekle, sta jo ucvrla proti nasadom med posestvom lorda Knowlesleya in med majhnim, skromnejšim posestvom Mr. Nartha.

Letty, ki so jo pogosto mučili živčni napadi, je bila vsa v strahu. »Miss Joan je menila, da sta oba moža člana cirkuške družine, ki je šla davi skozi Sunningdale,« je naposled menil Perkins.

Mr. Narth se stvar ni zdela važna in mu se na um ni prišlo, da bi prijavil zadevo policiji. Kar brž je zgodilo o Kitajcih pozabil.

Počasi je potegnil vsebino važnega pisma iz ovitka. Ček je bil notri in se nenavadno dolgo pismo. Joe Bray ni imel navade pisariti dolgih stori. Zvečine je bil v pisnu le list papirja z napisom »Lep pozdrav!« Prepoznal je rdeči ček in ga vtaknil v listnico.

Potlej je začel prebrati pismo in se posteno začudil, zakaj neki je postal bratranec kar na lepem tako gostobeseden. Pismo je bilo načekano z Joejevo pisavo. Skoraj vsaka četrta beseda je bila napčno zapisana.

»Dragi Mr. Narth« (Joe ga ni nikoli drugače ogovarjal), »mislim, da se boste čudili, da vam pišem tako dolgo pismo. Naj bo, dragi Mr. Narth, sporočiti vam moram, da me je zadnjič prav hudo zagrabilo in se mi zdravje je počasi boljše. Zdravnik meni, da mi ne more za gotovo povedati, koliko časa bom še zemljo tlačil. Zato sem se odločil, da napravim oporoko. Odvetnik Mr. Albert van Rys je že sestavil to vašo listino. Dragi Narth, priznati moram, da zelo čislam vašo družino, sicer pa to itak veste. Dolgo in mnogo sem razmišljal, kako bi vam in vaši družini pomagal. Plod tega razmišljanja je tale odločitev:»

»Moj poslovodja Clifford Lynne, ki živi že od zgodnje mladosti v moji hiši, je bil postal moj družabnik, ko sem iztaknil rudnike zlata. Mož je res dober fant, zato sem se odločil, da se poročim z dekletom iz naše družine, da veja ne izumre. Kakor vem, imate v družini več deklet, dve hčeri in nečakinjo, in zato želim, da se Clifford z eno izmed teh poroči. Moj družabnik je moj predlog sprejel. Zdaj je na potu k vam in mora v enem ali dveh dneh priti na Angleško. Moja poslednja volja je torej taka: zapuščam vam dve tretjini svojega deleža v rudnikih zlata, tretjino pa Cliffordu pod pogojem, da se ena izmed deklet poroči z njim. Ako bi ga nobena ne marala, potlej je vse Cliffordovo. Poroka mora biti po vsaki ceni že pred 31. decembrom letošnjega leta. Dragi Mr. Narth, ako bi to ne bilo za vas sprejemljivo, pač ob moji smrti ne boste podedovali ničesar.

Iskreno vas pozdravlja vaš

Joseph Bray.

KRIMINALNI ROMAN

RUMENA KAKA

SPISAL EDGAR WALLACE * PREVEDEL Z. P.

Stephen Narth je bral pismo z odprtimi usti in njegove misli so se kar vrtinčile. Rešitev se je torej nasmihala odondod, odkoder jo je bil najmanj pričakoval.

Pozvonil je tajniku in mu dal v silni naglici važna navodila. Ker ni mogel učitati dvigala, je kar stekel po stopnicah in skočil v avto. Vso pot do Sunningdale je moral misliti na bratrančovo pismo in na nenavadni predlog.

Kajpak, Mabel se mora poročiti z njim! Najstarejša je. Ali pa Letty — denar je torej tako rekoč že v njegovem žepu...

Ko je zavil avto med grmljem rododendrona, je bil na moč vesel in skočil z nasmejanim obrazom iz voza. Cuječna Mabel je že s trate opazila, da se je moralo zgoditi nekaj prav posebnega. Brž je tekla očetu naproti. Tudi Letty je stopila v istem trenutku na prag vežnih vrat. Bil sta čedni dekleti, le malce premočni za njegov okus. Starejša je gledala življenje z žalostne, grenke strani — in to je bilo včasih od sile neprijetno.

»Ali si že slišal o strašnih Kitajcih?« Mabel mu je pribežala s tem vprašanjem naproti. »Uboga Letty je skorajda dobila napad!«

Druge dni bi ji bil ukazal molk, zakaj bil je človek, ki ga vsakdanjosti niso spravile s tira. Dva rumenca gor ali dol! Prava reč. Toda danes je bil tako dobrovoljen, da se je prizanesljivo nasmešnil in se celo pošalil zaradi te »razburljive« novice.

»Dragica — saj ni vredno, da si v strahu. Perkins mi je že vse povedal. Uboga klateža sta se menda prav tako prestrašila kakor Letty sama. Pridita z menoj v sobo, da se o nečem važnem pogovorimo!«

Vsi trije so stopili v sobo; ko je oče zaprl duri za seboj, je koj začel pripovedovati velevažno novico. Na njegovo veliko začudenje sta dekleti to tolikanj pomembno sporočilo sprejeli popolnoma hladno. Mabel si je nebrzično prižgala cigareto, otresla pepel na preprogo in se spogledala s sestro. Potlej je rekla:

»Zate, oče, je to nemara imenitna stvar, toda za naju...?«

»Za vaju?« je začudeno vzkliknil oče. »To je na dlani. Ta možakar dobi vendar tretjino ogromnega premoženja...«

»Že prav; toda koliko od te tretjine dobimo mi?« je vprašala Letty, mlajša hči. »In ne glede na to, kdo pa je prav za prav tale poslovodja? Z vsem tem denarjem si lahko najdeva boljšega ženina, kakor je ta rudniški poslovodja!«

Mrtvaško tišino je pretrgala Mabel.

»Naj si bo že kakor koli, zadevo moramo razčistiti,« je povzela. »Oni stari gospod si menda domišlja, da je za dekle najvažnejša skrb, da ji prinese bodoči mož mnogo denarja v zakon. Toda zame to še zdaleč ni dovolj.«

Stephena Nartha je obliil mrzel pot. Še sanjalo se mu ni, da bo naletel na tolikšen odpor.

»Dekleti, za božjo voljo, ali res ne razumeta, da se prebite pare ne dobimo, ako se nobena izmed vaju s tem poslovodjem ne poroči? Res je in priznam, da bi tudi jaz v va-
jini koži stvar dobro premislil, to-

da pribiti moram, da bi tako imenitne možitve gotovo ne zavrgel.«

»Kolikšna pa je prav za prav ta zapuščina?« je brž vprašala gospodinjska Mabel. »To je vendar vaba na trnku. Kar odkrito rečem, da mačka v žaklju ne kupim. Kakšen družaben položaj je pa zvezan s to možitvijo? Bržčas bi morali odinčiti na Kitajsko in prebivati tam v kakšni zanikrni bajti.«

Sedela je na ogli velike mize; s prekrižanimi nogama je bingljala sem ter tja. Stephen Narth se je nehote spomnil neke barske plesalke iz davnih mladostnih dni... Nekaj v Mabelini pojavi ni bilo v redu — in ne kratko krilce ne njena resda ljubka glavnica nista zabrisali tega videza.

»Dovolj skromno in tesno smo živeli,« je spet začela. »Kar se mene tiče, rečem samo to, da se z neznanecem ne bom in ne bom poročila.«

»Tudi jaz ne,« je odločno pribila še Letty. »Tako je, kakor Mabel pravi. Kot žena tegale poslovodje bi bila prava ničla.«

»To vama lahko povem, da bi vama ne bilo slabo,« je negotovo zatrdil Narth. Hčerki sta imeli očeta pošteno na vajetih.

Zdajci je skočila Mabel z mize. Oči so ji kar žarele.

»Že vem! Našla sem izhod. Pepekko dajmo!«

»Pepekko?« je zamišljeno ponovil Narth in nagubal čelo.

»I kajpak — Joano! Preberi vendar pismo malo natančneje!«

Vsi trije so s pridržanim dihom preleteli pismo — in ko so ga prebrali že skoraj do konca, je Letty kar zavriskala.

»Nič lažjega — Joano dajmo! Zakaj bi se pa Joan ne poročila? To je zanjo vendar glavni dobiček — zakaj sicer bi čakala ženina do sodnega dne. Pri nas bi bila potlej vendar odveč, ko boš ti bogat. Samo v napotje bi nam bila.«

»Joani!« je vzkliknil in si zamišljeno gladil brado. Nanjo se še spomnil ni bil. In pričel je že četrtilič prebrati pismo, besedo za besedo. Res, dekleti imata prav. Joan ustrezja vsem pogojem Joeja Braya. Saj je naposled res članica družine. Njena mati je po rodu Narthova. Se preden je utegnil odločiti pismo na mizo, je Letty že pozvonila in vstopil je služabnik.

»Palmer, recite miss Braye, naj pride dol.«

Tri minute pozneje je stopila v sobo dekle, ki so jo bili trije Narthovi izbrali za žrtev, ki naj potolaži boginjo usode.

4. POGLAVJE

Joan Brayeve je bila enaindvajsetletno dekle, a videti je bila mnogo mlajša. Bila je vitka — Letty je sicer zmerom dejala, da je suha kot trska, toda to je bila zgolj zavist. Narthovi so bili namreč vsi okroglih lic, okrogle brade in lepih glav, toda bili so malce zavaljeni in počasni. Joan je pa bila voljnega telesa in živahnega duha; sleherni njen gib je bil odločen in neprisljen. Kadar je mirno sedela, je bila podobna umirjeni staroplemkinji, zakaj nikoli ni bila v zadregi, kam bi roke dala. In to je Letty na vso moč srdilo. Joani je bilo videti, da je srečna,

ako se je smela gibati. Dolgih deset let je živela zanemarjena, tepšana in potisnjena v ozadje. In vendar ni izgubila ne poguma do življenja in zaupanja vase.

Zdaj je stala s prešernim nasmeškom v očeh sredi sobe, ošinila drugega za drugim z zvedavim pogledom in koj uganila, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega. Nežnosti njene polti in ljubkosti njene zunanosti ni mogla ne zasensčiti ne poudariti nekam izziva-joča lepota njenih sestrice. Bila je podobna kipu, ki bi mu ne smel niti največji umetnik ničesar dodati in ničesar odvzeti.

»Dober večer, Mr. Narth.« Strica je ogovorila zmerom tako obzirno. »Skončala sem četrletni obračun — kar strašen je.«

Ob kateri koli drugi priložnosti bi ta novica Stephena Nartha hudo zadela, toda upanje na ogromno dediščino mu je vzelo presojo,

»Ne bodi vendar takšna gos,« je ostro povzela. »To je še nereseno vprašanje, ki zahteva zrelega predudarka...«

»Draga moja« — Stephen je izprevidel, da je obzirnost na moč potrebna — »draga moja, Clifford Lynne je res dober fant, menda med najboljšimi, kar jih tlači zemlja,« je navdušeno dejal, čeprav se mu o Cliffordovem značaju, o njegovi zunanosti in o njegovih razmerah še sanjalo ni. »To je največja sreča, ki nas je kdaj obiskala. Rečem ti,« je previdno dodal, »da to ni edino pismo, ki sem ga dobil od našega starega prijatelja Josepha. Imam še neko pismo, ki piše v njem obširneje.«

Joan mu je gledala v oči, pričakujoč, da ji bo pokazal še ome-njeno obširnejše pismo. Toda Narth se ni zganil, zakaj drugega pisma sploh imel ni...

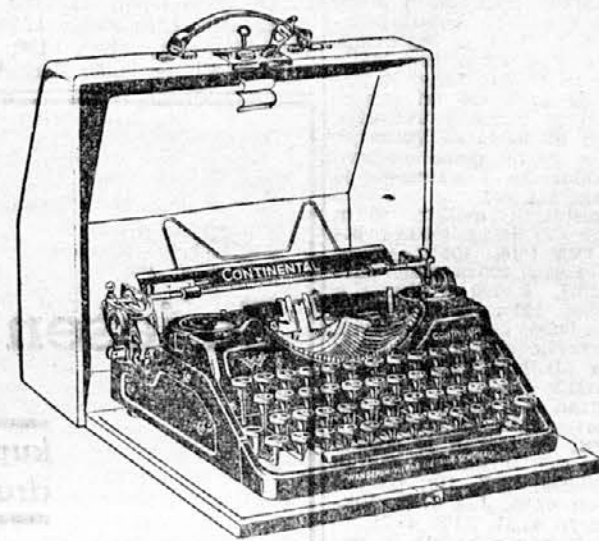
»Res, draga Joan, Joseph želi, da bi se ti poročila s tem gospodom.«

Počasi je dekle vstalo in njene drobno zarisane obrvi so se privzdignile.

»Da bi se jaz poročila? To želi?« je nekam medlo zajecjala. »Saj tega moža niti ne poznam.«

»Prav tako kakor mi ne,« je mirno menila Letty. »Saj za to ne gre, ali koga poznaš ali ne. Sploh pa, kako hočeš možkega, ki se z njim poročiš, natančneje spoznati? Vi-diš ga pač vsak dan nekaj minut,

CONTINENTAL

Na ugodne mesečne obroke!

IVAN LEGAT

Ljubljana

Prešernova 44
Tel. int. 25-36

Maribor

Vetrinjska 30
Tel. int. 24-34

da pomeni sto funtov zanj že premoženje.

»Kar sedi, Joan,« je začel. Začudena je primaknila stol in sedla.

»Daj, preberi, tole pismo!« je dejal Narth in ponudil pisanje Letty čez mizo, da ga izroči Joani.

Molče je brala; ko je skončala, je njena drobna lica spreletel nasmešek.

»To je pa res preimenitna novica. Prav vesela sem,« je dejala in podsmehljivo ošinila obe sestrice. »In katera bo zdaj srečna nevesta?«

Njena neskajljena vedrost je bila za Mabelo huda žalitev. Predzrna Joanina domneva, da se bo ta ali ona izmed sestra zakopala v kakšno zakotno kitajsko vas, ji je poglala kri prav do zatilnika.

njegovega značaja pa vendar ne poznaš. Šele po poroki se ti pokaže v pravi luči!«

Toda vse to Mr. Narthu ni olajšalo poti do cilja. Namignil je Letty, naj molči.

»Joan,« je sam povzel, »saj veš, da sem ti bil zmerom naklonjen. Svoj dom sem delil s teboj in še kaj več sem storil zate; to itak sama veš.«

Ošinil je hčeri s pogledom, češ, odidita! Ko so se vrata za njima zaprla, je nadaljeval:

»Joan, od srca se morava pogovoriti. To ni bilo prvkrat, da je govoril odkrito z njo, zato je že kar vedela, kam meri. Imela je nekoč brata, lahkomišelnega vetrnjaka, ki je bil v službi pri trdnji Narth Brothers. Fant je lepega dne pobegnil z blagajno — nekaj sto funtov šterlingov je bilo v njej — toda svoj greh je plačal z življenjem, ko je bežal v neko pristanišče. Našli so ga mrtvega na cesti pri Kentu pod razvalinami ponesrečenega avtomobila. Potlej ji je bila še živo v spominu zgodba o njeni stari, bolni materi, ki jo je Mr. Narth zadnja leta pred smrtjo podpiral. »Saj ne gre, da bi jo poslali v ubožnico, oče,« je takrat menila Mabel. »Ako bo kdo to v časniki bral, nas bodo vlačili po zobeh!« Mabel je bila Mabel že s šestnajstim leti!)

»Ne bi te rad spet spomnil, kaj sem že vse storil za vašo družino; in je vendar začel kar po vrsti naštevati svoje dobrote. »Vzel sem te bil v svojo hišo in sem ti dal dostojen družaben položaj, kakršnega bi sicer nikoli ne bila dosegla. Zdaj, zdaj imaš vendar priložnost, da mi dokažeš svojo hvaležnost. Vedi torej, da res in vneto želim, da se poročiš s tem človekom.«

Vgriznila se je v ustnico, toda pogleda ni dvignila s preproge.

»Ali slišiš, kaj pravim?«

Prikimala je in počasi vstala.

»Ali res hočete, da se poročim?«

»Rad bi, da postaneš bogata go-spa,« je s poudarkom dejal.

Dalje prihodnjé

Današnje razmere zahtevajo od našega kmeta, da svoje prideške podvoji.

Dober pripomoček so ruška umetna gnojila.

Za ozimna žita, travnike (na lažji zemlji), vinograde, sadonosnike

Nitroloskal-Z, 8:12:8 za jesen

Nitroloskal-II, 4:8:8

Nitroloskal-I, 8:6:8 po kakovosti zemlje

Za vse kulture, ki rabijo dušik, je apneni dušik za naše razmere in podnebje najučinkovitejši in najcenejši dušično gnojilo. To velja predvsem za travnike, ki dajo krepkejšo in beljakovino polnejšo krmo.

Plevel v ozminah in jarinah uničimo z neoljenim apnenim dušikom, ki uničuje tudi razne škodljivce in golazen (muhe v smetišču in gnojnicah) ter pospešuje kompostiranje in desinfekcijo organskih odpadkov.

Vsa strokovna navodila prejme vsak kmetovalec, ki se zanima za pravilno uporabo umetnih gnojil pri:

TVORNICI ZA DUŠIK D. D. RUŠE, V RUŠAH

ŠPORTNI TEDNIK

Slovinci vodijo na dirki okoli Srbije

Samo še dve tekmi in tekmovanje v plavalni ligi bo končano. Za prvo mesto in naslov najboljšega plavalnega kluba v Jugoslaviji sta na koncu prišla v poštev samo še Ilirija in Viktorija. Viktorija si je pa v Dubrovniku dovolila nešportno dejanje, s katerim si je pokopala vse nade, in se bo morala zadovoljiti s tretjim mestom. Že danes lahko rečemo, da bo prvak Ilirija. Jug ima sicer 50 točk več in torej Iliriji zadostuje, da v srečanju z Viktorijo doseže vsaj 51 točk, kar je več kot gotovo. Prav škoda je, da je v Dubrovniku prišlo do izgreda, ker bodo Sušanci morda Iliriji oporekali, da je zaslužen državni prvak.

V Dubrovniku so odpravili le 5 točk sporeda. Na 100 m prosto za moške se je razvila ogorčena borba. Skoraj vsi štirje so obenem priplaval na cilj. Sodniški zbor je prvo mesto prisodil Jugu, ostala tri mesta pa proglasil za mrtvi tek. Viktorija se s tem ni zadovoljila in je odstopila. Jugovi tekmovalci so sami nadaljevali tekmo do kraja. Viktorija je pozneje sprevidela svojo nepravilnost in predlagala, da bi se preostale točke nadaljevale naslednjim dan. Jug je to odklonil in se postavil na stališče, da je zmagal s 64:27 točkam, v waterpolu pa s 5:0. Viktorija je vložila na Rvhovalo plavalno zvezo protest, ki bo pa bržčas zavrnjen.

Tehnični rezultati so bili: moški: 400 m prosto Žižek (J) 4:49.4, kar je najboljši letošnji rezultat v Evropi, 100 m hrbtno Luka Ciganović (J) 1:12.4, 100 m prosto L. Stakula (J) 1:01.2, 200 m prsno Barbieri (J) 2:54.5, 4x200 m Jug 10:34; ženske: 100 m prosto Dunič (V) 1:17.4, 200 m prsno Pozniak (J) 3:21.8, 100 m hrbtno Bartulović (J) 1:27.8, 4x100 m Jug 5:35.2. Na povratku se je Viktorija ustavila v Splitu. Jadran se ima zahvaliti samo Bearovi, da je beležil tri zmage, povsod drugod je zmagala Viktorija. Končni izid je bil 64:44 za Viktorijo. Jadran je na 200 m prsno postavil samo eno tekmovalko. V waterpolu je Viktorija zmagala s 4:1.

Tehnični rezultati: moški: 400 m prosto Defilipis (V) 5:16.1, 100 m hrbtno Vidmar (V) 1:16, 100 m prosto Defilipis (V) 1:01.2, 200 m prsno Grkinč (V) 2:57, 4x200 m Viktorija 10:12.6; ženske: 100 m prosto Beara (J) 1:12.8, najboljši čas v Jugoslaviji, 200 m prsno Boršić (V) 3:25.2, 100 m hrbtno Beara (J) 1:28, 4x100 m prosto Jadran 5:21.3.

Jug in Jadran sta odigrala že vse tekme, Viktorijo čaka še srečanje z Ilirijo in ZPK. Po točkah je položaj naslednji: Jug 490, Ilirija 440, Jadran 383, Viktorija 336, ZPK 313; po povprečju: Ilirija 62.85, Jug 61.25, Viktorija 56, Jadran 45.37, ZPK 44.71.

V Zagrebu je bilo v soboto in nedeljo tekmovanje za juniorsko državno prvenstvo v plavanju. Zaradi mrzle vode, imela je komaj dobrih 15 stopinj, so mnogi odstopili in niso hoteli več tekmovati. Večina klubov ni nastopila kompletno. Prvak je postal Jug z 210 točkami pred ZPK s 150 in Ilirijo s 63. Poleg povprečnih so bili doseženi nekateri prav dobri rezultati. Stakula (Jug) je na 50 m prosto plaval 27.2, Finčeva (Ilirija) na isti progi 32.6, kar je bolje od državnega rekorda, na 200 m prosto je Miloslavč (Jug) dosegel lep čas 2:23.4 in Jug v mešani moški štafeti 3x100 m 3:47.6. V waterpolu je prvak Jug.

V Celju je bil atletski miting z udeležbo domačih, ljubljanskih, zagrebških in mariborskih atletov. Posamezni rezultati so bili izvrstni. Predvsem je omeniti nov jugoslovanski rekord inž. Stepišnika (Ilirija) v metu kladiva. Z novo znamko svetovne vrednosti 54.64 m, je za več kot štiri metre izboljšal svoj lastni dosedajni rekord. Račić (Ilirija) je z 10.8 izenačil državni rekord na 100 m. Prav dober je bil Oroszy (Rapid) v skoku ob palici s 3.46 in Košir (Planina) s 4.03 na 1500 m, kjer je premagal favorita Kotnika (Concordia), ki je tekel 4:05.1.

V nedeljo se je začelo tekmovanje v slovenski nogometni ligi. Zanimanje občinstva je bilo neznatno. V Ljubljani je Ljubljana brez težave porazila šibki Maribor s 4:0. Le netočnemu streljanju ljubljanskih napadalcev se ina Maribor zahvaliti, da ni bil poraz še hujši. Presenetil je Kranj, ki je v Mariboru premagal Železnice s 2:1. Domači so odpovedali na vsej črti, gostje so pa igrali pošteno in so zmago zaslužili. Na Jesenicah je Bratstvo po hudi borbi zmagalo nad Maršom s 3:2. Ljubljanci so si sami zapetili usodo z lastnim golom. V Celju je trbovelski Amater zaslužen premagal Olimpijo z 2:1, ki s svojo igro ni zadovoljil.

V hrvatski ligi je Gradjanski premagal Železnice 8:0. Hašk osvoješko Slavijo 4:1. varadžinska Slavija je podlegla Splitu z 1:3. Bačka Concordiji z 1:2. Hajduk je pa premagal Saška 4:0. V srbski ligi je BSK premagal Jugoslavijo iz Jabuke 3:1. Jugoslavija sarajevsko Slavijo 2:1, Žak Baska 2:1. Jedinstvo Vojvodino prav tako 2:1 in Gradjanski iz Skoplja Bačo 3:2.

Prejšnji četrtek se je začela velika kolesarska krožna dirka okoli Srbije, dolga 1342 km, prevoziti jo pa morajo v osmih etapah. Za dirko se je prijavilo 35 dirkačev, med njimi Slovenci Grabner, Peternel, Gartner, Premk, Golob, Kersnik, Podmilščak, Sever, Jakša in Mrak. Tudi Hrvati in Srbi so poslali svoje najboljše in manjka samo prvaka Prosenika.

Startni znak je dal v imenu ministra za telesno vzgojo prometni minister Nikola Bešlić. Prva etapa je šla do Zvornika s poletom v šabcu v skupni dolžini 163 km. Že v tej etapi so morali nekateri odstopiti zaradi hudih pokvar in poškodb. Po prvi etapi je vodil Zagrebčan Davidović pred

Radio Ljubljana

od 5. IX. do 11. IX. 1940.

ČETRTEK 5. SEPTEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Veseli operetni zvoki. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova, g. Andrej Jarc in Radijski orkester. Dirigent D. M. Šijanec. 14.00: Poročila 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Deset minut zabave 20.10: Slovenščina za Slovence 20.30: Argentinske popevke, poje g. Crkvenič Mirko, pri klavirju g. Eiletz Rudolf 21.15: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 6. SEPTEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče. Praznovanje rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. 9.30: Prenos zahvalne službe božje iz stolnice 10.00: Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju (prenos iz Zvezde) 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.10: Tedenski pregled Tujskoprometne zveze 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Za planince 20.10: Ženska ura 20.30: Akademski pevski kvintet 21.15: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 7. SEPTEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00:

Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanjepolitični pregled 20.30: Halo! Berite naš novi podlistek! Življenjska pot časopisnega romana in njegovega avtorja. Izvajajo člani radijske igr. družine, napisal in vodi Jožek. 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 8. SEPTEMBRA:

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Radijski orkester 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Radijski orkester 9.45: Verski govor 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice 11.00: Plošče 11.45: Pevski zbor »Tabor« 12.30: Objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 16.30: Dijaška oddaja 17.00: Kmetijska ura 17.30: Prenos tekme harmonikarjev in šramlov z velesojma 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Naši novi peveci od vseh strani 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 9. SEPTEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.10: Mesečni slovnstveni pregled 20.30: Veseli operetni zvoki. Sodelujejo: ga. Jelka Igličeva, g. Ado Darian in Radijski orkester. Dirigent D. M. Šijanec. 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Prenos lahke glasbe z velesojma. Konec ob 23. uri.

TOREK 10. SEPTEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napove-

Za jesen in zimo

kupite za obleke itd., sebi in družini najboljše in najceneje

Manufakturi NOVAK

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 15

PRI NUNSKI CERKVI

Beograščani Veljkovičem, Drlijačičem in Vojnovom. Izmed Slovincov je bil šesti Peternel, sedmi Grabner, deveti Gartner. Razlika med prvim in desetim je bila le 20 sekund.

Druga etapa od Zvornika do Sarajeva je bila dolga 148 km. Zmagal je Drlijačič pred Davidovičem, Gartnerjem in Peternelom. Od Slovincov je bil šesti Grabner, sedmi Podmilščak, deveti Golob, trinajsti Mrak, devetnajsti Sever, enaindvajseti Kersnik, dvaindvajseti Jakša. Po drugi etapi je bilo v skupni oceni med prvimi desetim pet Slovincov in sicer Gartner kot tretji, Peternel kot četrti, Grabner kot šesti, Podmilščak kot sedmi in Golob kot deveti. Vodil je Drlijačič s časom 11:50:28 pred Davidovičem s 11:51:35. Gartner je bil za prvim 3, Peternel pa 4 minute.

Tretjo etapo od Sarajeva do Čačka v dolžini 253 km so morali zaradi hude nevihte prekiniti v Užicu. Na prvi vmesni etapi (119 km) do Višegrada je zmagal Peternel tik pred Podmilščakom, ki mu je po 10 sekundah sledil še tretji Slovinc Gartner. V tej gorski etapi so imeli glavno besedo Slovenci. Tudi pri nadaljevanju do Čačka so slovenski dirkači zasedli prva mesta. Zmagal je Peternel pred Gartnerjem. V skupni oceni tretje etape je bil vrstni red naslednji: 1. Peternel 10:07:12, 2. Gartner 10:16:25, 3. Veljkovič 10:16:26, 4. Podmilščak 10:23:14, 5. Grabner 10:31:41. Od ostalih Slovincov je bil osmi Golob, dvanajsti Jakša.

V celotni oceni so se Slovenci dobro popravili in so zasedli prva štiri mesta. Vodi Peternel v času 22:01:57, 2. Gartner 22:04:55, 3. Podmilščak 22:21:44, 4. Grabner 22:31:30. Golob je na sedmem mestu, Jakša pa na štirinajstem. Od Zagrebčanov je Davidović na petem mestu s časom 22:31:58. Na Savi od mosta na cesti Lesce — Bled do sotočja obeh Sav, kar je 12 km, je bilo v nedeljo državno prvenstvo kajakov na divjih vodah. Pri enojkah je bil najboljši Ljubljčanec Drovnik 2 minuti pred Zagrebčanom Vincencom, a so ga diskvalificirali, ker je imel 2 cm oziroma 2 cm ostali. Prvak je tako postal Vincenc. V dvojkah sta zmagala Ljubljčanca inž. Gabersček in Mikuš.

MALI OGLASI

FRANJO PERČINLIČ

konec elektrotehnično podjetje LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 16
Telefon 23-71

Na zalogi imam vedno vse priprave in aparate za gospodinjstvo, kakor tudi vsa svetlobna telesa. t. j. od žarnice do lestence sveč, raznoznane trdnice, silemens. Izvršujem tudi električno napeljava za razsvetljavo in pogon

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI
Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

OKAMA MAZILO
Iz sdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri ranaš, opeklinah, ožuljenih, volku, turkih in vnetjih itd. za nego dolženkov, pri kožnem vnetju, izpikah in hlastah, na temenu, za razpokane prsne bradavice.
Dobí se v lekarnah in drogerijah.

VOJNO ŠKODO

in druge drž. papirje kupujemo proti takojšnji gotovini. Tudi posamezne komade

RUDOLF ZORE

Ljubljana - Gledališka ulica 12

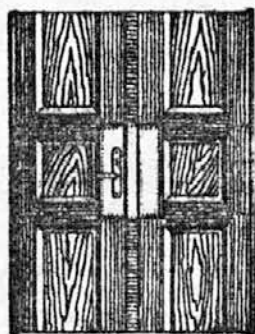
IZDELJUJEMO GUMBE

Pobiramo spuščene pentlje na nogavicah
GALANTERIJA VERDAJ
Ljubljana, Igriška ul. 14

di 13.02: Citre in harmonika 14.00: Poročila 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Deset minut zabave 20.10: Slomšek o maternem jeziku in narodni zavednosti 20.30: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SREDA 11. SEPTEMBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Melodije raznih dežel. Poje gđ. Carmen Antič, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek 14.00: Poročila 18.30: Mladinska ura 18.45: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.10: Razvoj fotografije (g. Oskar Kocjančič) 20.30: Samospevi ge. Pavle Lovšetove 21.15: Koncert tamburaškega orkestra 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

Celuloidne ščite za vrata

dobavlja po vsaki meri in barvi trdka
FRANJO ZRNEC, steklarstvo
LJUBLJANA, Kopitarjeva 1
Telefon 38-66

Zavarovalne zastopnike

za mesto Ljubljana in vse ostale kraje v dravski banovini sprejme stara, renomirana zavarovalna družba. Pogoji: poznanstvo, priljubljenost in agilnost. Ponudbe pod „Vztrajen“ na upravo „Družinskega tednika“.

Posteljno perje

kemično čiščeno po din 12—, 25— 35—, 55—, gosje perje, slvi in bell puh, po konkurenčnih cenah, dobite pri „Luna“, Maribor, Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

STRELE VAS VARUJE STRELOVOD

Infekcije

AMERIŠKA GUMIJASTA SPECIALITETA

ČITAJ O-K!

Stikete
TEL. 45-13
SITAR & SVETEK
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL. 3

KISLO ZELJE novo, prvovrstno v sodčkih, dobavlja po naročilu in najnižji ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povšetova 47, tel. 25-91.

NE SAMO TRI legitimacijske slike za 10 din, tudi najmoderneje fotografije vseh vrst pri Foto Pavlovič, Poljanska cesta 12.

NEKADILEC POSTANETE v treh dneh z našim zanesljivim in popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinsol«. — Velika steklenica din 70—, mala din 60—. Pošilja po povzetju »Jugopatents«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išćemo zastopnike.

POČITNICE DOMA. Letos ni pravega vremena. Sončite se doma z našo patentirano ultravijolno obsevalko. Original Rub. Po par obsevanjih dobite lepo sportno rjavo polt. Zahtevajte prospekt! »Jugopatents«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išćemo zastopnike.

REVMAZEM, šiljas, nevralgijo, zamaščenost uspešno zdravite z našim masažnim aparatom »Vibrators«. Izloren tudi za nego lepote. Cena din 420—. »Jugopatents«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išćemo zastopnike.

NALIVNA PERESA s prozornim držalom, zlato pero z desetletnim jamstvom dobite od din 60— naprej samo pri »Jugopatents«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išćemo zastopnike.

POŠOJILA dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarani. Zadruga »Moj dom«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išćemo poverjenike.

Grafološka pisarna

Globočnik Feliks, grafolož
Ljubljana, Pražakova 11
Izdeluje psihanalize, ekspertize, ocene, dokazila itd. Strokovno delo, diskretna zajemena.

PUHAŠTE ODEJE - specialno delo, svile in klot odeje iz vate, perje, vseh vrst, kupite najsolidnejše v trgovini **SEVER, Marijin trg 2**

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6 pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri, higrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvaliteta optika. Ceniki brezplačno.

Cene naših malih oglasov so zmerne in času primerne!

IGN VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7
*
BIANCHI, PUCH, NSU, PHANOMEN